Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэ гараа | № 300 (16823) | 1984 оной декабриин 30, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

...РЭХЭ ЖЭЛЭЙ ...ХЭ ТҮСЭБҮҮД

...он түгэсэжэ, алдар солото совет арадай түүхэ бэшэгтэ ...гэ хуудаһан алтан үзэгүүдээр бэшэгдэхэнь гээшэ. ...лэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй тон харюусалгатай, ...ы жэл гарахань ха юм. Ажабайдалай иимэ хилэ ...үн бүхэн, ажалша коллектив бүхэн хэһэн ажал хэ... тухайгаа, саашанхи хараа түсэбүүд тухайгаа бодом... ...үзэдэг, шэнжэлэн харадаг һайн һайхан заншалтай бэ... ...нөөшье энэ ёһо заншалаа баримталнабди.

...эй ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседанида нүхэр ...ерненкын хэлэһэн үгэ дотор, мүн СССР-эй, РСФСР... ...он Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй сесси... ...шиидхэбэринүүд дотор оронойнгоо экономико эршэ ...э хүгжөөхэ, түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлые нэ... ...рэтэйгөөр дүүргэхэ гэһэн политическэ ба экономи... ...он ехэ удхатай зорилго табигдаһан байна. Тиимэһээ ...ажахын һалбаринуудта һүүлэй хоёр жэлэй туршада ...э байгаа һайн хубилалтануудые, бага бэшэ амжалта... ...батадхаха, улам арьбадхаха гэжэ заагдана.

...д оронноймнай промышленнэ ба хүдөө ажахын ...нууд урагшатайгаар хүгжэжэ байнхай. Хүдэлмэри... ...ин хүсэн түгэс ажалаар, хүсэл оролдолгоор гүрэ... ...эбүүд дүүргэгдэнэ. Бүхыдөө республикымнай про... ...ность продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэ... ...түсэбтэ даабаринуудаа бэелүүлжэ шадаа.

...ажахын продукци үйлэдбэрилгын ба гүрэндэ ху... ...ын хэмжээн дээшэлээ. Түрүү колхоз болон совхо... ...тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Республикамнай байг... ...о гүрэндэ орооһо таряа, хартаабха, овощ худалдаха ...нуудаа үлүүлэн дүүргээ гэжэ омогорхолтойгоор мэ... ...байнабди. Мал ажалые хүгжөөхэ талаар үсэд нэтэ... ...оролдожо байһан Мухар-Шэбэрэй районой «Ком... ..., Хяагтын — «Родина», Түнхэнэй — «Маяк» колхо... ...эдын районой Өөрөй, Хорина районой Дээдэ-Тайл... ...рьбын, Кабанскын районой Байгал-Худариин, Оймо... ...арайн районой Онохойн совхозууд болон бусад олон ...уд гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха түсэ... ...үлүүлэн дүүргэжэ амжаа.

...хэмжээнэй капитальна барилга хэгдэнэ. 1931—1984 ...республикын арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, арбадахи ...жэлэй түрүүшын дүрбэн жэлэйхитэй сасуулхада, 29 ...эр ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаа гэхэ гү, али ...эмжээниинь һураггүй ехэ болонхой юм. Мүн үлэм... ...хэ гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаа. Нэгэ мил... ...дээшэ дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, ...ото һургуулинууд, үхибүүдэй эмчи зургаанууд, соё... ...һуудалай объектнууд баригдаа. Арадай хэрэглэмжын ...а үйлэдбэрилгэ урда жэлэйхиһээ 10,7 процентээр ур...

...бүгэдын ашаар хүн зоной материальна болон оюун ...хэм хэмжээн дээшэлжэ, тэдэнэй ажаһуудалай эрил... ...лэмжэнүүдые хангалга саг үргэлжэ һайжаржа байнхай.

...үе сагай агуу ехэ барилга болохо Байгал-Амарай ...амай барилга дээрэ гайхамшагта илалта түйлагдаа. ...дһан болзорһоо нэгэ жэлээр урид энэ харгыгаар ...уд ябажа эхилбэ ха юм.

...а оной эдэ үрэ дүнгүүд миин ерээгүй. Энэмнай ...дай бүхы хүсэ шадалаа, зориг эрмэлзэлээ гүйсэд ...анай, мэргэжэл шадабаряа, абьяас бэлигээ харуул... ...ша үрэ болоно гээшэ.

...үнгэрһэн манай республикын Верховно Соведэй ...эрэ 1985 оной Экономическа ба социальна хүг... ...гүрэнэй түсэб, 1985 оной Гүрэнэй бюджет баталаг... ...улиин хүсэтэй болобо. Ерэхэ жэл онсо илгаатай бай... ...С-эй XXVII съездэ бэлэдхэлэй, Агуу Илалтын 40 ...тохёйн, стахановска хүдэлөөнэй 50 жэлэй ойн жэл бо... ...шэ. Мүн ябажа байгаа түсэбтэ табан жэлэй түгэс... ...эл, арбан хоёрдохи табан жэлэй үндэһэ һуури та... ...эл ха юм. Эдэ ушарнууд ерэхэ жэлые тон ха... ...атай, шиидхэхы үүргэтэй болгоно гэжэ хүн бүхэн ...ёһотой.

...бликымнай экономико улам саашаа хүгжэхэ. Про... ...на үйлэдбэриин хэмжээн 2,3 процент ургахаар хараа... ...Илангаяа түлишын-элшэ хүсэнэй, модо болбосо... ..., машина болон прибор бүтээлгын, барилгын мате... ...дай промышленность булюу түргэнөөр хүгжөөгдэхэ

...ромышленна комплексын һалбаринууд ерэхэ жэлдэ ...нилээд ехэ алхам хэхэ ёһотой. Колхоз болон совхо... ...547 мянган тонно ороохо, 126,9 мянган тонно хар... ...39,2 мянган тонно овощ, 483 мянган тонно элдэб ...абтаха гээд гүрэнэй түсэб дотор хараалагданхай. ...ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ, энэ жэлэйхиһээ ...ентээр ехэ мяха, 7,3 процентээр—һү, 10,8 процентээр— ...13,8 процентээр ехэ ноохо үйлэдбэрилхэ болонобди. ...дуктнуудые гүрэндэ худалдалга нилээд ургаха байна. ...адууһа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэ... ...рид дээшэлүүлхэ, тэжээлэй найдамтай бааза бэхи... ...буһалагдадаг газарһаа бүри ехэ ургаса абаха, газар ...гай, ажалай болбосорол һайжаруулха гэхэ мэтэ шу... ...рилгонуудые бодото дээрэнь бүтэмжэтэйгөөр бэе... ...ушартай болоно бшуу.

...ажахын хэрэглэмжэнүүдые хангаха талаар бүхы ...транспорт болон хэлхээ холбооной хүдэлмэриие ...үлхэ хэмжээнүүд баталагдаа. Мүн капитальна барил... ...удалнууд нютагай партийна, совет болон ажахын ...дай ажал ябуулгада гол һуури эзэлхэ зэргэтэй. ...Гусиноозерскын ГРЭС-эй, Улаан-Үдын хоёрдохи ...Түгнын нүүрһэнэй уурхайн барилгануудай хэмжээн ...хээр үргэдхэхэ байна.

...й түсэбэй социальна бүлэгүүд хүн зоной һуудал ...а сэхэ хабаатай, тиимэһээ энэ талаар хараалагдаһан ...ябуулганууд заатагүй дүүргэгдэхэ ёһотой.

...жэлэй хараа түсэбүүд ехэ. Ушар имэһээ гансашье ...аа хараха бэшэ, харин нэн түрүүн дутуу дунданууд... ...дхэгдээгүй асуудалнуудтаа гол анхаралаа хандуулха ...Иигэжэ Ленин багша заадаг бэлэй.

...үүн промышленностьдашье, хүдөө ажахыдашье ...эмхидхэл ба бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилго залан ...табигдана. Түсэбһөө гадуур ажалай бүтээсэ 1 про... ...дээшэлүүлхэ, продукциин оорынь үнэ сэн 0,5 про... ...хэмэжэ хямдаруулха гэһэн партиин даабарие аяар ...рияти дүүргэбэгүй. Түлишын, түүхэй эдэй болон мате... ...дай нөөсэнүүдые алмаха талаар дээмгай үрэ дүн... ...агданагүй. Гээгдэжэ ябаһан предприятинуудай тоо ...өөр хороногүй. Барилгын эмхинүүд гол фонднуу... ...нгаяа байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулха түсэ... ...ргэжэ шадабагүй. Хүдөө ажахыда дары шиидхэгдэхэ ...ууд олон. Кабанскын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Зэдын ...районууд һү үйлэдбэрилгээ Кабанскын, Яруу... ...ухар-Шэбэрэй районууд мяха абалгаяа доошо... ...Иимэ ябадалтай эрид тэмсэл ябуулагдаха ёһотой. Ма... ...тон багаар абтана, гарзалалга хороногүй. Зарим ...уд тэжээл бэлэдхэхэ асуудал үндэһөөрнь шиидхэжэ ...й. Газар эдлүүрилгын культура һанаһанда хүрэнэгүй ...алай үбэлжэлгэ зарим ажахынуудта хангалтагүйгөөр ...байна.

...байдалые шэнжэлжэ үзөөд, заһаруулхын тула дары ...тэмжэтэй хэмжээнүүдые абаха саг орожо ерээ. Энээн... ...1985 оной Гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ гээшэ бэрхэтэй ...гохо ёһотойбди.

...үедэ РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Сове... ...болон нютагай Соведүүдэй һунгалтын бэлэдхэл эдэб... ...ябажа байна. Энэмнай Соведүүдэй бүхы шатын ...и эрид шууд эдэбхижүүлхэ үе болохо ушартай. ...дашарамдуулан, үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хү... ...һайжаруулха гээшэ партийна, совет, профсоюзай ...комсомолой организацинуудай дайшалхы зорилго ...хэдээ бүхы хэмжээ ябуулганууд ерэхэ жэлэй түсэб... ...ринуудые дүүргэлгэдэ сэхэ шэглүүлэгдэнхэй байха ...бшуу.

...түүхэдэ оробо. Шэнэ жэлэй хараа түсэбүүд хүн ...шэн зоригто ажалда, шэнэ амжалтада уряална. ...мнай ерсашагүй, харин арга боломжонуудынай үшөө

...ГАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

...ДАЙ АССР-эй АРБАН НЭГЭДЭХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕР... СОВЕДЭЙ ҺУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ЦЕНТРАЛЬНА КО... СОВЕДҮҮДЭЙ БАЙШАНГАЙ 406-дахи ТАҺАЛГА СОО ...НЭ. ТЕЛЕФОНИИНЬ 2-47-22.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

«АЖАХЫЕ ЗҮБӨӨР ЭРХИЛЭЛГЫН ГОЛ ШЭГЛЭЛНҮҮДЭЙ НЭГЭН БОЛОХО МАТЕРИАЛЬНА НӨӨСЭНҮҮДЫЕ АРЬБАЛАЛГЫН ГУРИМЫЕ ШАНГАДХАХА ТАЛААР ВЛАДИМИРСКА ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИИН ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ» АСУУДАЛЫЕ КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ ХАРАЖА ҮЗЭБЭ.

Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ асуудалнуудаар КПСС-эй XXVI съездын, ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгэнүүд соохи захяа заабаринуудые. тобшололнуудые хүтэлбэри болгон, Владимирска областной партийна организаци түүхэй эд, материалнууд, түлишэ болон элшэ хүсые гамтайгаар, зүбөөр хэрэглэлгэдэ ажалшадые элсүүлэн хабаадуулха талаар эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулна. Энэ хүдэлмэриинь КПСС-эй Центральна Комитет һайнаар сэгнэбэ.

Алмалта, арьбалалтын гуримые шангадхаха талаар ажалша коллективүүдтэ партийно-эмхидхэлэй, политическэ үүртэ нүлөө үзүүлхэ арга онолнуудай, түхэл шэнжэнүүдэй тодорхой гурим область дотор тогтоогдоо. Эдэ асуудалнууд партиин обкомой, горкомуудай, райкомуудай пленумүүд, бюронууд дээрэ, эхин партийна организацинуудта, партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанууд дээрэ, ажалша коллективүүдтэ саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэгдэдэг байна.

Түүхэй эд, материалнууд, түлишэ болон элшэ хүсые арьбалха талаар түсэбтэ даабаринуудаа гол түлэб дүүргэхэ арга олгоһон материальна нөөсэнүүдые хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ тодорхой хэмжээ ябуулганууд предприятинуудта, эмхинүүдтэ зохёогдожо бэелүүлэгдэнэ. Нөөсэнүүдые алмадаг оньһон техникэ болон технологи дары түргөөр зохёон нэбтэрүүлгэдэ, түүхэй эдүүдые үргэлжэ дээрэнь болбосоруулгада, үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые, хоёрдохёо хэрэглэгдэхэ нөөсэнүүдые ажахыда элсүүлэн хабаадуулгада партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд гол анхаралаа хандуулдаг юм.

Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула эрдэмтэдэй, мэргэжэлтэдэй ба хүдэлмэришэдэй харилсаата коллективүүд байгуулагдадаг, хубиин зохёохы түсэбүүдые абаһан инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, уралан нарижуулагшад болон ухаалан зохёогшодой үүсхэл урмашуулагдадаг, алмалта, арьбалалтын ниитын харалганууд үнгэргэгдэдэг байна. Эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ туһаламжа үзүүлхэ талаар партиин обкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн совет энэ талаар эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулдаг.

Партийна комитедүүдэй, эхин партийна организацинуудай залан сэхэ хүдэлмэри ябуулһанай ашаар, жэшээнь, «А. А. Ждановай нэрэмжэтэ Владимирска тракторна завод» гэһэн нэгэдэлэй коллектив урда тээнь бүтээгдэдэг байһан трактортай сасуулхада, хүсэ шадалыень хараада абабал, һураггүй бага материалай гаргашалагдаха, шэнэ түхэлэй трактор болзорһоонь нэгэ жэлээр урид зохёон бүтээхые хараалһан байна. В. А. Дегтяревой нэрэмжэтэ заводто тэдэниие үйлэдбэрилгын ниитэ хэмжээндэ түрүү һайн ба тодо нарин заготовконуудай хэм хэмжээн 95 процентдэ хүргэгдөө. Энээнэй ашаар металл гаргашалга нилээд хороогдоо. Түрүү арга хэрэглэжэ, область дотор зохёогдоһон шэнэ түхэл шэнжэтэй хүдөөгэй байшангуудые барилгын үнэ сэн 25 процентээр хороогдоһон байгаа.

Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд социалис мүрысөө хүгжөөхэ асуудалые бодомжотой һайнаар шиидхэдэг болонхой. Үнэ сэнгэй талаар, мүн тэдэнэй зарим зүйлнүүдээр материальна нөөсэнүүдые арьбалха даабаринууд цехүүдтэ, участогуудта, зарим бригаданuудта хүргэгдэдэг байна. Ажалша коллективүүдэй, зарим хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан уялганууудые технико-экономическа талаарнь шэнжэлэн, үндэһэ һууритай болгоходонь, туһаламжа үзүүлхын тула инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадуулагдана. Тэдэниие хамтаараа сахилгын хэрэг үргэнөөр бэелүүлэгдэдэг. Алмалта, арьбалалтын талаар түйлагдаһан юумэн мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолхо үедэ гол зүйл болгогдожо, хараада абтадаг байна.

Областиин партийна организацида материальна нөөсэнүүдые зүбөөр хэрэглэлгын хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл наринаар согсологдодог, дэлгэрүүлэгдэдэг. Иимэ зорилготойгоор научно-практическа конференцинүүд, конкурснууд, харалганууд жэл бүри үнгэргэгдэдэг, «Алмалта, арьбалалта, шанар» гэһэн выставкэ эмхидхэгдэдэг байна. Город, район бүхэн алмалта, арьбалалтын хубиин тоосоотой байха ёһотой гэһэн Муром хотын предприятинуудай хүдэлмэришэдэй болон алба хаагшадай үүсхэл область дотор хаа хаанагүй дэмжэгдээ.

Алмалта, арьбалалтын гуримые шангадхаха, эд товарай материальна үнэтэ шухаг баялигуудай нормоһоо гадуурхи, үлүү гараһан нөөсэнүүдые элирүүлжэ, зүбөөр хубаарилха, үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые элирүүлхэ, хоёрдохёо хэрэглэгдэхэ нөөсэнүүдые бэлдэлгые, болбосоруулгые түсэблэхэ, үйлэдбэри дээрэ хэрэглэхын тула продукци бэлдэхэ, тэрэниие хэрэглэгшэдтэ түбһөө абаашаха талаар түсэблэлгын, финансын-банкын, статистическэ болон хангалгын-худалдаанай органуудай ажал ябуулгые эдэбхижүүлхэ. Эдэ бүгэдэ нормоһоо гадуур гараһан үлэгдэлнүүдые энэ табан жэлдэ 20 миллионһоо дээшэ түхэригэй түүхэй эд, материалнууд болон түхеэрэлгэнүүдые ажахыда хэрэглэхэ арга олгобо.

Залуушуулые ажалда дүршэл шадабаритайгаар хүмүүжүүлхэ, мүн эрдэм-техникын зохёохы ажал ябуулгадал, нөөсэнүүдые алмаха, хара ба үнгэтэ металлнуудые, хэрэгтэ хэрэггүй сааһа, эд бүдүүдэй түүхэй эд суглуулха тодорхой хүдэлмэридэ хүбүүд, басагадые элсүүлэн хабаадуулха, ургаса хуряалгын шанарые шалгаха, хүдөө ажахын продукциин гээлтэ хоролтые хорооho хүдэлмэреэ партийна комитедүүд, эхин партийна организацинууд улам эдэбхижүүлһэн байна.

Партийна организацинууд ажахыгаа зүбөөр эрхилхын, материальна нөөсэнүүдые арьбалха хэмжээ ябуулгануудые зохёон бэелүүлхын, гаргаша багатайгаар бүри үндэр үрэ дүнгүүдые түйлахын түлөө бүхы шатын ажахын кадрнуудай урда эрилтээ дээшэлүүлхэ ёһотой. Партиин горкомуудай, райкомуудай бюронууд, партийна суглаанууд дээрэ хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй тоосоонууд үргэнөөр хэгдэдэг байна. Эхин ба цеховэ партийна организацинуудта түүхэй эд, материалнууд, түлишэ болон элшэ хүсые алмаха талаар захиргаанай ажал ябуулгые хинаха хэрэгые бэелүүлхэ комиссинуудай хүдэлмэри һайжаруулагдаа.

Партийна комитедүүдэй эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие шангадхаһанай ашаар энэ түсэбтэ табан жэлдэ материальна гаргашануудай ургалтатай сасуулбал, промышленна үйлэдбэри ба барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхэ байна. Имагтал 1984 ондо промышленностьда материальна гаргашанууд түсэбһөө гадуур 0,6 процентээр доошолуулагдаа.

Нөөсэнүүдые алмаха, арьбалха хүдэлмэриингөө дүй дүршэлдэ түшэглэжэ, областиин түрүү ажалша коллективүүд 1985 ондо хоёр үдэрһөө бага бэшэ саг соо арьбалһан материалаараа, түлишөөрөө, элшэ хүсөөрөө хүдэлхэ гэһэн үүсхэл орон дотороо гаргагшадай тоодо ороһон байгаа. Областиин ажалшад энэ хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, тиимэ тодорхой социалис уялгануудые абаба. Арьбалагдаһан нөөсэнүүдэй ниитэ үнэ сэн 35 миллионһоо дээшэ түхэригэй болохо байна.

Гэхэтэй хамта Владимирска область ажахыгаа бодомжотой зүбөөр эрхилхэ хэрэгтэ ашаглагдаагүй үшөө ехэ арга боломжонуудтай, нөөсэнүүдтэй юм. Коллектив бүхэнэй эмхидхэлэй-техническэ тодорхой хэмжээ ябуулгануудаар батадхагдаһан алмалта, арьбалалтын тодо нарин программа зохёохын тула партиин обком, горкомууд, райкомууд мүнөө дээрээ юушье хээгүй байһаар. Нөөсэнүүдые арьбалха талаар түрүү предприятинуудай, эмхинүүдэй түйлаһан үрэ дүнгүүд бүгэдэндэ үшөөл хэм хэмжүүр болоодүй. Зарим предприятинуудта продукци үйлэдбэрилгэдэ материал гаргашануудай түсэблэлгын хэм хэмжээн үшөө ехэ байһаар.

Үйлэдбэриин техническэ хэмжээе дээшэлүүлхын, барилгын ашаг үрэ ехэтэй материалнуудые, хүнгэн түмэр ба бусад һайн хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр гаргахын, шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ түсэбүүдые заабол бэелүүлхын түлөө партийна комитедүүд шанга эрилтэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй урда хододоо табинагүй.

Партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд бүхы хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые алмалта, арьбалалтын түлөө мүрысөөндэ хабаадуулхын, алмалта, арьбалалта хэхэ тухай, түүхэй эд болон материалнуудые алмаһанай түлөө урмашуулгын гуримуудые тэдэнэртэ һайнаар ойлгуулхын тула бүхы юумэ хээгүй байһаар.

Арадай ажахые хүгжөөлгын мүнөөнэй шатада материальна гаргашануудые алмалга хадаа үйлэдбэриие дээшэлүүлхэ шухала үндэһэ һуури, түсэбтэ даабаринуудые дүүргэлгын хэлбэришэгүй эрхэ нүхэсэл, ажахыгаа зүбөөр эрхилэлгын гол шэглэлнүүдэй нэгэниинь болоно гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкын захяа заабаринуудые бодото ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгохыень КПСС-эй ЦК баталан абаһан тогтоол соогоо партиин обкомые, горкомуудые, райкомуудые, партийна организацинуудые уялгалба.

1985 ондо арьбалһан материальна нөөсэнүүдээрээ хоёрһоо үсөөн бэшэ үдэрэй туршада хүдэлхэ уялгануудые бэелүүлхэ ябуулгануудай тодорхой программын предприяти болон барилга бүхэндэ, колхоз, совхоздо, транспортын, гэр байрын-коммунальна ажахын ба хүн зоной ажаһуудал хангалгын эмхинүүдтэ табихыень, тэрэниие бэелүүлхын түлөө тодо нарин хиналта тогтоохыень партийна, совет болон ажахын органуудта дурадхагдаа.

Материал болон элшэ хүсэ багаар гаргашалуулдаг зүйлэй продукци, нөөсэнүүдые алмадаг технологи зохёожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын, түүхэй эд үргэлжэ дээрэнь болбосоруулхын, хоёрдохёо хэрэглэгдэхэ нөөсэнүүдые ажахыда элсүүлэн нэбтэрүүлхын түлөө предприятинуудай конструкторска, технологическа ба экономическа албануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ партийна организацинуудай эрилтээ дээшэлүүлхэ шухала гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно.

Промышленностьда, барилгада, хүдөө ажахыда, транспорт дээрэ, коммунально-ажаһуудалай ажахыда хүтэлбэрилхы кадрнуудай, илангаяа директорнуудэй, ахамад инженернүүдэй ба бусад мэргэжэлтэдэй дүршэл шадабариие дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдээ.

Материальна нөөсэнүүдые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын түлөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ табигдадаг эрилтэ шангадхахыень КПСС-эй ЦК партиин Владимирска обкомой, горкомуудай, райкомуудай, эхин партийна организацинуудай урда табиба. Тэдэниие хангалтагүйгөөр хэрэглэлгын, үлүүсэ, ехээр гаргашалгын ба гээлтэ хоролтын баримтануудые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ. Материальна гаргашануудай хэмжээе тогтууритайгаар хорооho, элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууудые эрид шууд зайсуулха, түүхэй эдэй, материалнуудай, түхеэрэлгын нормоһоо гадуурхи нөөсэнүүдые, үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые, хоёрдохёо хэрэглэгдэхэ нөөсэнүүдые ажахыда үргэнөөр ашаглаха. Энэ хэрэгтэ албан зургаанууд хоорондын комиссиин, түсэблэлгын, финансын-банкын, статистическэ, хангалгын-худалдаанай эмхинүүдэй, арадай хиналтын органуудай энэ хэрэгтэ дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхээр дурадхагдаа. Арадай зөөри зөөшэдэ эзэн бусаар, хайхарамжагүйгөөр хандалгые зайсуулан сараха эрхэнүүдээ, этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдээ ажалша коллективүүдэй гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхыень түйлахые оролдоно.

Материальна нөөсэнүүдые алмалтые шангадхаха талаар мэдэлдээ байһан предприятинууд болон эмхинүүдые хүтэлбэрилгые һайжаруулха гэжэ СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаануудта, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдаба. 1985 ондо хоёр үдэр соо алмагдаһан түүхэй эд, материал, түлишэ болон элшэ хүсөөр хүдэлхэ социалис уялгануудаа дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулгануудые зохёожо бэелүүлхэдэнь ажалша коллективүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ.

Түүхэй эд, материалнууд, түлишэ, элшэ хүсэ гаргашалгые хинаха ба гуримшуулха приборнуудаар предприятинууд болон эмхинүүдые хангалгые һайжаруулха шухала гэжэ тоологдобо. Тодорхой нөөсэнүүдые алмаһанай түлөө ажалша коллективүүд болон зарим ажалшадые экономическа ба материальна талаар урмашуулгын хэмжээнүүдэй үрэ нүлөөе дээшэлүүлхэ.

Материальна нөөсэнүүдые хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ арга замуудые бэдэрэлгэдэ ажалшадые элсүүлхэ талаар партийна, профсоюзай болон комсомолой эхин организацинуудай хүтэлбэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ гэжэ союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомуудта, обкомуудта, окружкомуудта, горкомууд болон райкомуудта даалгаха.

Түрүү дүй дүршэл согсолжо, дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри һайжаруулха, түсэбһөө гадуур алмалта хэхын түлөө социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай ажалшадые элсүүлхэ шухала гэжэ анхарал хандуулагдаба. Ажалша коллективүүд болон зарим хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан уялгануудые олониитэ дэмжэлгые, эмхидхэлэй-техническэ тодорхой хэмжээ ябуулгануудаар найдамтайгаар батадхалгые түйлаха шухала. Ажахын тоосоое бэхижүүлгэдэ, алмалтын лицевой счет нэбтэрүүлгэдэ, мүрысөөндэ хабаадагшадые сэдьхэл бодолой ба материальна талаар урмашуулгые нарижуулан һайжаруулгада онсо анхарал табигдаха зэргэтэй.

Үйлэдбэриие эршэ түгэсөөр хүгжөөлгын шиидхэхы шэглэлнүүдтэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриие гулидхаха гэжэ КПСС-эй ЦК партийна организацинуудта дурадхаба. Хүдэлмэриин газар бүхэндэ ба һуудал байдалдаа арадай эд зөөридэ гамтайгаар хандахаар хүнүүдые хүмүүжүүлхэ. Түсэбһөө гадуур алмалта хэжэ абтаһан материальна нөөсэнүүд социальна хэрэглэмжэдэ, нэн түрүүн хүн зоной медицинскэ хангалгые һайжаруулгада шэглүүлэгдэхэ юм гэжэ ажалшадта үнэншэмэ тодоор тайлбарилан ойлгуулха.

ҮНДЭР ДЭБЖЭЛТЫН ОРШОНДО

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ РАЙОН. Октябриин Революциин ордента «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын хүдэлмэришэд улаан булангдаа олоороо сугларжа, һунгалтын урда тээхи суглаа үнгэргэбэ. Энэ суглаае барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын профкомой түрүүлэгшэ А. М. Фоменко нээгээ.

Поездын үнинэй хүдэлмэришэн Ольга Васильевна Горева ажал хэрэгүүд тухайгаа хөөрэхэ зуураа, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидатаар поездын түрүү хүдэлмэришэн, штукатур-шэрдэгшэдэй бригадир Мария Георгиевна Комаровае дэбжүүлхые дурадхаба.

Поездын эрхим барилгашан Е. В. Малько, инженер-техник Т. Е. Пранчук, КПСС-эй Северобайкальскын горкомой нэгэдэхи секретарь Л. П. Табалаев, «Нижнеангарсктрансстрой» трестые эрхилэгшэ Социалис Ажалай Герой Ф. В. Ходаковский болон бусад үгэ хэлэхэдээ, О. В. Горевагай дурадхал һайшаан дэмжэбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидатаар һунгуулиин Прибайкалиин 867-дохи округһоо барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын штукатур-шэрдэгшэдэй бригадир **Мария Георгиевна Комаровае** дэбжүүлхэ тухай тогтоолые суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаба.

К. ЖАМЬЯНОВ.

* * *

Баргажанай районой Хилганын колхоздо һунгалтын урда тээхи суглаан үнгэргэгдэбэ. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаае түс ажахын парткомой секретарь Ю. Б. Гармаев нээгээд, КПСС-эй Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаровта үгэ үгэбэ.

Колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир, Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Д. Р. Раднаев трибунада гаража, үгэ хэлэхэдээ, һунгуулиин Баян-Голой 71-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадаар колхозойнгоо правлениин түрүүлэгшэ Бато Будаевич Ринчиновые дэбжүүлнэб гэхэдэнь, суглаагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Нүхэр Раднаевай дурадхалые колхозой үнинэй һаалишан К. Г. Гармаева, ажалай, дайнай ветеран Ц. Р. Доржиев, ажахын комсомол залуушуулай зүгһөө Эльвира Санжиева гэгшэд дэмжэһэн байна.

Суглаанда хабаадагшад һунгуулиин Баян-Голой 71-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадаар Хилганын колхозой правлениин түрүүлэгшэ **Бато Будаевич Ринчиновые** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн һаналтайгаар баталан абаһан, этигэмжэтэ нюурнуудые һунгаһан байна.

Манай корр.

* * *

ЗАГАРАЙ. Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай хамтын суглаан баяр ёһололой оршон байдалда үнгэрбэ.

Коллективэй хамтын суглаае леспромхозой профкомой түрүүлэгшэ Б. И. Коллегов нээжэ, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Е. Тугутовта үгэ үгтэбэ. Тэрэ РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, арадай депутатнуудай нютагай Соведүүдэй болохоёо байһан һунгалтын политическэ ехэ удха шанар тухай суглаагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Удаань модо шэрэдэг автомашинын жолоошон П. А. Стрежнев үгэ хэлэхэдээ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадаар леспромхозойнгоо эрхим хүдэлмэришэн, модо ашадаг оператор Василий Николаевич Хлебниковые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадаар дэбжүүлхые дурадхаба.

Тэрэнэй дурадхалые Хандагатайн лесхозой ахамад ойн харуулшан Н. В. Сидоров, модошодой бригадир, Социалис Ажалай Герой А. П. Кудряшов, Новоильинскэ дунда һургуулиин багша А. И. Кривлева, леспромхозой ахамад технолог Н. Ф. Белых гэгшэд халуунаар дэмжэбэ.

Хамтын суглаан нэгэн дуугаар иигэжэ тогтообо: һунгуулиин Новоильинскэ 97-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадаар модо ашадаг оператор **Василий Николаевич Хлебниковые** дэбжүүлхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадай этигэмжэтэ нюурнууд һунгагдаа.

Б. ДУЛМАЖАПОВ,
КПСС-эй Загарайн райкомой инструктор.

ШАНГУУД БАРЮУЛАГДАБА

Литература, искусство болон архитектурын талаар 1984 оной РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудые барюулга Москвада декабриин 28-да болобо. РСФСР-эй Соведүүдэй байшан соо үнгэрһэн баяр ёһололдо партийна, совет ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, соёлой ажал ябуулагшад сугларaa.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. И. Воротников оролто үгэ хэлэбэ. КПСС-эй Центральна Комитедэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Россин Федерациин правительствын үмэнэһөө тэрэ шэнэ лауреадуудые үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

Лауреадуудай дипломуудта ба хүндэтэ тэмдэгүүдтэ хүртэһэн литература, искусство болон архитектурын ажал ябуулагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, нүхэр К. У. Черненкэдэ ажал хүдэлмэриень үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө халуун баяр хүргөөд, социалис Эхэ орондоо алба хэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа ба бэлиг талаангаа зорюулхабди гэжэ найдуулба.

(ТАСС).

ДОКУМЕНТНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАБА

ПЕКИН, декабриин 28. (ТАСС). Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай (ВСНП) байшанда совет-хитад документнүүдтэ гар табигдаба. Экономическа болон техническэ харилсаа холбоон тухай СССР-эй правительствын ба КНР-эй правительствын хоорондохи хэлсээндэ, Эрдэм, техникын талаар харилсаа холбоон тухай СССР-эй правительствын болон КНР-эй правительствын хоорондохи хэлсээндэ, Экономическа, худалдаа наймаанай болон эрдэм, техникын харилсаа холбооной талаар совет-хитад комисси байгуулха тухай СССР-эй правительствын ба КНР-эй правительствын хоорондохи хэлсээндэ гар табигдаһан байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов ба КНР-эй Госсоведэй Премьерэй орлогшо Яо Илинь документнүүдтэ гар табиба.

КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Цянь Цичэнь, КНР-эй гадаадын экономическа харилсаа холбооной болон гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо Цзя Ши, Хитадай бусад тусхай тушаалтад, мүн тэрэшэлэн СССР-һээ КНР-тэ байдаг элшэн сайд И. С. Щербаков документнүүдтэ гар табилгын ёһололдо байлсаа.

Үзэл сурталай хүдэлмэри

МҮНӨӨДЭРЭЙ ЭРИЛТЫН ЁhООР

Мүнөө үедэ республикэ соомнай РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Советүүдэй болон нютагай Советүүдэй hунгалтада бэлэдхэл үргэн дэлисэтэйгээр ябажа байна. Коммунис партиингаа XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө бүхы совет арадай эршэ хүсэеэ элсүүлжэ байhан үедэ энэ hунгалта үнгэрхэнь гээшэ.

Тиимэhээ республикын партийна организацинууд ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эршэмтэйтээр ябуулжа, тэрэнэй удха болон шанарыень hайжаруулжа, ажалша коллективүүдэй урдахи экономическа ба социальна зорилгонуудые бэелүүлгэдэ горитой аша нүлөө үзүүлнэ.

«Хүгжэлтэ түгэс социализмые нарижуулан hайжаруулха ба КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр ябуулагдаха партиин үзэл сурталай хүдэлмэри» гэhэн Бүхэсоюзна научно-практическа конференциин тэмдэглэhэнэй ёhоор, hунгуулиин кампани хадаа агитационно, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ниитын шалгалта болохо юм. Тиимэhээ бүхы тээ тэрэнэй шанар дээшэлүүлхэ, агитациин материальна бааза бэхижүүлхэ, агитпунктнуудай ба hунгагшадай клубуудай хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Республика доторнай бүхы дээрээ hунгагшадай 860 гаран клуб болон агитпунктнууд нээгдэхэ юм. Мүнөө үедэ тэдэнэй олониинь hайнаар хүдэлжэ эхилэнхэй. Илангаяа Хойто-Байгалай, Кабанскын, Хоринн районуудта hунгалтада бэлэдхэл эдэбхитэйгээр ябуулагдана. Эдэ районуудта үзэл сурталай олон тоото хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулhанай ашаар ажалша коллективүүдтэ, хүнүүдэй ажаhуудаг газарта ябуулагдадаг агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри яhала hайжарна. Лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд, депутадуудтай уулзалганууд, hонирхолтой үдэшэнүүд, аман үгын журналнууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг болоо.

Бүхы хүдэлмэришэдэй, ажахын элдэб hалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ба колхознигуудай эдэбхи үүсхэл дэбжүүлгэдэ партийна комитедүүдэй пропагандистска бүлэгүүдэй хөөрэлдөөнүүд, hара бүри үнгэргэгдэдэг, ниитэ полит-үдэрнүүд ехэ туhатай. Мүн политическэ удха шанартай ондоошье шухала хүдэлмэри хаа хаанагүй яhала hайн болонхой.

Гэбэшье hунгалтада бэлэдхэлгын ниитэ-агитационно хүдэлмэри гүйсэд хүсэндөө ороо гэхын аргагүй. Олон нютагуудта hунгагшадай клубуудта, агитпунктнуудта ябуулагдадаг ойлгууламжын, ниитэ-политическэ хүдэлмэри мүнөөнэй эрилтэнүүдтэ харюусанагүй. hунгалтада зорюулагдаhан харуулан ойлгууламжын агитаци, тэрэниие шэнэлэн hэлгэлгэ зарим тээ удааржа байhаар. Эмхидхэл муутай, нобшорhон ябадалые түргэн болзор соо усадхаха, hунгагшадай клубуудай, агитпунктнуудай хүдэлмэриие хүсэндэнь оруулха саг тулаа. Тэндэ элдэб янзын шэнэ аргануудые хэрэглэн, хүн зоной hонирхол татамаар, удхаараа гүнзэгы хүдэлмэри эмхидхэхэ, ёhо тэды үнгэргэгдэдэг ушарнуудые заатагүй усадхаха шухала болоно.

Хүн зониие ажаhуудалай талаар хангалгын, соёл гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, hайн дуранай элдэб бүлгэмүүдэй, ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые hунгуулиин кампанида үргэнөөр хабаадуулжа, нээмэл бэшэгэй үдэрнүүдые, асуудал ба харюугай үдэшэнүүдые, аман үгын журналнуудые, уншагшадай конференцинүүдые партийна организацинууд үнгэргэжэ байха зэргэтэй. hунгуулиин кампаниин үедэ клубуудай, кинотеатрнуудай арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэжэ, баримтата болон хроникальна фильмүүдые харуулха, ниитэ-политическэ олон янзын хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэгдэхэ болоно ха юм.

Агитпункт бүхэндэ элдэб асуудалнуудаар тайлбари үгэхэ, агитаторнуудай хүдэлмэриин дэбтэр бии болгохо шухала. Мүн ажалша коллективүүдтэ ойлгууламжын, политическэ хүдэлмэри эдэбхижүүлэгдэхэ ёhотой. hунгалтада түрүүшынхиеэ хабаадахаяа байhан залуушуулда СССР-эй Конституцяар үгтэhэн эрхэнүүдые болон уялгануудые гүйсэд дүүрэнээр ойлгуулга хадаа партийна организацинуудай, нютагай Советүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй шухала зорилго мүн.

Агитаторнуудай хүдэлмэри ба зорилгонууд тухай хэдэн үгэ дурдая. Тэдэнэр hунгагшадай нэрэ обогуудые бэшээд, уряалай бэшэгүүдые эльгээгээд лэ хүдэлмэриеэ зарим тээ дүүргэжэрхидэг заншалтай. Иимэ үзэгдэлнүүд партийна комитедүүдэй эдэбхитэдэй өөhэдынгөө арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэдэггүй байhанhаа ушарна. Агитационно, ойлгууламжын хүдэлмэридэ партийна ба ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, партиин ба ажалай ветерануд хабаадажа, хүн зоной асуудалнуудта тодо харюунуудые үгэжэ байха аргатай ха юм.

Агитаторнуудые саг үргэлжэ суглуулжа, элдэб асуудалнуудаар тайлбари, зүбшөөл үгэжэ, тоо, баримтануудаар хангажа, hунгагшадтаяа хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ хэрэгтэнь партийна организацинууд саг үргэлжэ туhаламжа үзүүлхэ уялгатай бшуу.

hунгалтада бэлэдхэлэй үедэ депутадуудай hунгагшадтаяа уулзалганууд, тэдэнэй тоосоонууд олон газарта муу бэшээр эмхидхэгдэнэ. Эдэ уулзалганууд, тоосоонууд дээрэ депутадуудай, нютагай Советүүдэй хүдэлмэридэ бии байhан дутуу дунданууд элирүүлэгдэжэ, тобшолол хэгдэнэ, бодото хэмжээнүүд абтана.

Гэхэтэй хамта харуулан ойлгуулгын агитациие шэнэлэн hэлгэжэ, совет hунгуулиин демократическа байгуулалтые, социализмын бодото амжалтануудые, Коммунис партиин, совет арадай эб найрамдалай түлөө ябуулдаг политикые үргэнөөр харуулха ба империализмын харата муухай ябуулгануудые тайлбарилан ойлгуулха ёhотойбди.

hунгуулиин кампани үдэр бүхэндэ эршэ хүсэндөө орожо байнхай. Гэбэшье партийна организацинууд ба нютагай Советүүд hунгагшадай клубуудта, агитпунктнуудта үргэн хэмжээнэй элдэб янзын хүдэлмэри ябуулжа, hунгалтада бэлэдхэлэй хэмжээ ябуулгануудые саашадань нарижуулан hайжаруулха уялгатай гээшэ.

М. ЖАРКОВ,
КПССэй обкомой инструктор.

ЗАЛУУШУУЛАЙ МҮРЫСӨӨН

Ажалай, оюун ухаанай болон политическэ талаар залуушуулай хүмүүжүүлгые саашадань hайжаруулха талаар КПСС-эй XXVI съездын, ВЛКСМ-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ зорилготойгоор партийна комитедүүдэй хүтэлбэри доро ВЛКСМ-эй горком, комсомолой эхин организацинууд бүхы ажал хэрэгүүдээ ябуулна. Илангаяа түсэбтэ даабаринуудые болзорhоо уридшалан дүүргэхэ, залуу хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хараатай шэнэ эдэбхи үүсхэлнүүд халуунаар дэмжэгдэнэ. Байгал-Амарай түмэр замда хэрэгтэй арбан ехэ хүүргын хэрэгсэлнүүдые саг соонь ЗММК-гай комсомолшууд бүтээгээ юм. Локомотивна депогой комсомолшууд 4 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмажа шадаа. «Жилгражданстрой» трестын С. Шимолинагай, нарин сэмбын комбинадай Б. Аюшеевагай комсомол-залуушуулай бригадануудай «Түсэбтэ табан жэлэй даабариие 4,5 жэлэй туршада дүүргэхэ» гэhэн үүсхэлнүүдые городой комсомол-залуушуулай 78 бригада дэмжэhэн байна.

Залуушуулай бригадануудые олошоруулха, тэдэнэй дунда ёhотой социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар Железнодорожно районой комсомолой комитедүүд hайнаар хүтэлбэрилнэ. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин сагые ашагтайгаар хэрэглэхэ талаар авиазаводой, прибор бүтээлгын нэгэдэлэй, түмэр замай транспортын комсомол-залуушуулай үүсхэлнүүдые горкомой бюро hайшаагаа hэн. Локомотив-вагон заhабарилгын заводой электромашинна цехэй А. Милованцевай бригадын «Түсэбтэ XI табан жэлэй даабариие байhан хүсөөрөө дүүргэхэ» гэhэн үүсхэлые районой комсомол-залуушуулай 109 бригада дэмжээ. Энэ үнэтэ үүсхэлынь Советскэ, Октябрьска районуудай 92 бригада халан абажа, hайн үрэ дүнгүүдые туйлаа.

Буряадай комсомолой 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада прибор бүтээлгын нэгэдэлэй комсомол-залуушуул түсэбhөө гадуур 20 мянган түхэригэй продукци гаргаха гэhэн уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Авиазаводой комсомол-залуушуулай 5 бригада «Шанарай талаар отличник» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. 578 залуу хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударнигууд юм. Тэдэнэй 28-ниинь табан жэлэй даабариие болзорhоонь урид дүүргэнхэй.

Элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудые ВЛКСМ-эй горком хараадаа абажа, социалис мүрысөөнэй

БАТА НАЙДАМТАЙ ХАЛААН

Улаан-Үдын городской комсомолой XXXIX конференциhээ

ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын городской организациин тоосоото-hунгалтын 39-дэхи конференци hаяхан болоо гэжэ мэдээсэгдээ hэн. ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь В. Конечных тоосоото элидхэл хэхэдээ, комсомолой организациин ажал хэрэгүүд тухай шүүмжэлхы ёhоор тогтожо, комсомол болон залуушуулай эдэбхи үүсхэлнүүд ба туйлалтанууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, тэдэнэй саашадаа бэелүүлхэ гол зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэhэн байна. Энэ элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаhан партиин, комсомолой ветерануд ажалай түрүүшүүл хүтэлбэрилхы тушаалтад, студентнэр ВЛКСМ-эй горкомой хүдэлмэриие сэгнэхэ зуураа дутуу дунданудые усадхаха талаар hанамжа дурадхалнуудаа оруулhан байна.

дүнгүүдые саг соонь согсолхо, тунхаглаха, түрүү бригадануудай дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, тобшолон хэлэбэл, — ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үнэ сэнгые хямдаруулха, бүхы түүхэй эд хэрэгсэлнүүдые, илангаяа түлишын, электрын элшэ хүсэнэй баялигые арьбадхаха талаар хамаг хүсэеэ элсүүлхэ шухала.

Үйлэдбэриин болон социалис мүрысөөнэй асуудалаар элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад hанамжа, дурадхалнуудаа хэлэhэн байна.

А. ВОЛКОВ — ВЛКСМ-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь иигэжэ хэлэбэ:

— hүүлэй жэлнүүдтэ эрдэм түгэс залуу мэргэжэлтэд районоймнай промышленна предприятинуудта бүри олошороо. Тэдээнэй зали бадаруулан, үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэхэ арга боломжо хаанашье бии. Районоймнай предприяти бүхэндэ залуу мэргэжэлтэдэй совет эмхидхэгдэнхэй. Залуушуулай хоорондохи уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын хүдэлмэриие социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходоо заабол хараадаа абадагбди. Жэлэй туршада 20 мянга гаран түхэригэй экономическа аша үрэтэй үнэтэ дурадхалнууд үйлэдбэрилгэдэ нэбтэрүүлэгдээ.

В. АЮШЕЕВ — Улаан-Үдын авиапредприятиин самолёдой командир үгэ хэлэбэ:

— Манайда ашаа шэрэлгын албанда шиидхэгдээгүй олон асуудалнууд бии. Тиимэhээ гол шухала участогуудта комсомол-залуушуулай халаануудые, коллективүүдые эмхидхэхэ талаар зарим тэды ажал хэгдэнэ. Гэбэшье энэ хэрэг үшөөл hулаар эмхидхэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүнгүүд хаа яахан соносхогдодог. Эндэ нэгэ ушар тэмдэглэе. Улаан-Үдын транспортна залуушуулай бригадануудай дунда Буряадай комсомолой 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ бэлэй. Энэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр мандан нэгэдэхи hуури олгогдоо hэн. Теэд бидэ ямар предприятиин комсомол-залуушуулай ямар коллективтэй мүрысэжэ байhанаа тиихэдэ hайнаар ойлгоогүй hэмди. Ямар нэгэн коллективтэй үнэхөөрөө мүрысэдэг hаа, тэдээнтэй танилсажа, бэе бэедээ айлшалалсадаг, түрүү дүй дүршэл тухайгаа хэлсэдэг байха ёhотойбди.

ХАМТАРЖА АЖАЛЛАХАДА ХАБАТАЙ

Хүдэлмэришэн залуушуулай ажалай болон ниитэ-политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхэ талаар комсомол-залуушуулай коллективүүд ёhотой hургуули болонхой. Урдахи конференци дээрэ шүүмжэлэлдэ ороhон асуудалые усадхаха хэрэгтэ комсомолой горком ехээр анхарал хандуулаа. Тоосоото үе соо Советскэ райондо залуушуулай тоо олошорбо. Трикотаж гадар хубсаhанай фабрикын комсомолой комитет энэ талаар горкомой пленум дээрэ шүүмжэлэгдээд, бригадануудайнгаа тооё хоёр дахин олошоруулаа, мүнөө тэндэ 14 коллектив хүдэлнэ. Р. Вологдинагай хүтэлбэрилдэг бригада hаяхан байгуулагдабашье, үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаhанайнгаа түлөө Буряадай комсомолой шангай лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Үйлэдбэриин бүтээсые 1 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн 0,5 процентээр доошолуулха гэhэн партиин даабариие бэелүүлэн, прибор бүтээлгын нэгэдэлдэ М. Матвеевэй даадаг бригадын «Ажалай бүтээсэ 2 процентээр дээшэлүүлжэ, түсэбтэ 11-дэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ» гэhэн үүсхэлые залуушуулай 18 коллектив дэмжээ hэн. Тиигэжэ энэ конференциин эхилхын урдахана Сускина, Климова гэгшэдэй бригаданууд дүрбэдэхи жэлэй даабари дүүргэhэн тухайгаа мэдүүлээ. «Жилгражданстрой» трестдэ, авиапредприятида, локомотивна деподо бригадна гуримаар ажалаа эмхидхэhэн залуу барилгашадай коллективүүдэй тоо олошороо. Мяха-консервын комбинадта, ЛВРЗ-дэ, шэлэй заводто, оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлдэ, горпромторгдо комсомол-залуушуулай бригаданууд бэхижэжэ, өөhэдын дүй дүршэлтэй, ёhо заншалтай болонхой. Гэбэшье Железнодорожно, Октябрьска районуудта залуушуулай бригадануудай үсөөрhые шанамаар. Энэ байдал ямар шалтагаантайб?

Нэн түрүүн, комсомолой райкомууд энэ асуудалда хайхарамжагүйгөөр хандана. Хоёрдохёор, залуушуулай олошорhые предприятиин захиргаанууд, комсомолой комитедүүд саг соогоо анхарнагүй. Жэшээлхэдэ, гэр барилгын комбинадта хүдэлдэг залуушуул hүүлэй жэлнүүдтэ яhала олошорhон байгаа. Теэд эндэ залуушуулай коллективүүдэй нэмэдэггүйнь гайхамаар.

Авиационно заводто, «Бурятмебель» нэгэдэлдэ, локомотивна деподо, «Главбурятстройн» нэгэдэхи автобазада, болон бусад предприятинуудта түлишэ-тоhодолгын зүйлнүүдые арьбадхаха талаар бага бэшэ хүдэлмэри ябуулагдана.

СОЁЛОЙ СПОРТИВНА ХҮДЭЛМЭРИ hАЙЖАРУУЛХА

Манай парти правительство соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудые улам саашадань үргэдхэн, залуу үетэндэ бэлиг шадабари, ухаан бодол, эрдэм hуралсалаа хүгжөөн дээшэлүүлхэ бодото арга боломжонуудые олгоно гээшэ.

Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой соёлой ордонгой дирекциин болон комсомолой комитедэй эмхидхэhэн хүгжэмтэ-уран зохёолой «Олимпия» гэhэн нэгэдэл, тиихэдэ авиазаводой «Рассвет» Соёлой ордонгой дэргэдэ эмхидхэгдэhэн хэдэн нэгэдэл, кружогууд залуушуулые ехэтэ hонирхуулдаг гээшэ. Эндэ ерэhэн залуушуул аша үрэтэйгөөр амархаhаа гадна, өөрынгөө дуратай, hонирхоhон мэргэжэл шадабарияа хэрэглэн, сүлөөтэй сагаа үнгэргэдэг юм.

Түб хотымнай олон залуушуул сэрэгэй албаяа үнэн сэхээр гаража, үндэр дүнгүүдые туйлахадаа, эрхим бэлэдхэлтэй байhанаа харуулдаг байна. Тэдэнэй тоодо гадар трикотаж хубсаhанай фабрикын хүдэлмэришэн, запасай рядовой С. Фролов, механо-технологическа техникумэй hурагша байhан, запасай сержант В. Сидякин болон бусад хүршэ Афганистанда аха дүүгэй ёhын интернациональна туhа хүргэлсөө. Тэдэнэр «Дайшалхы габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаhан байна. 1982 онойхитой сасуулхада, ерээдүйн сэрэгшэдэй дунда ВЛКСМ-эй гэшүүд, ГТО-гой тэмдэгтэйшүүл болон разряднигууд мүнөө эрид олошороо.

Тиигэбэшье, энэ талаар дутуу дунданууд үшөөл олон. Жэл бүри хотымнай районууд ерээдүйн сэрэгшэдые бэлдэлгын талаар республика соогоо 6-hаа 8-дахи хүрэтэр hууринуудые эзэлдэг болошоо.

Революционно, дайнай болон ажалай алдар солын түүхэтэ, дурасхаалай газарнуудые үзэн шэнжэлгын Бүхэсоюзна аяншалга 40 мянган залуушуулай хабаадалгатай үнгэрөө. Хотымнай комсомолой организацинуудта «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай мүрөөр» гэhэн бэдэрэлгын экспедици хүдэлhөөр, «Дурасхаалай вахта», «Алдарта революциин долоон хоногууд» үргэлжэлhөөр.

Залуушуулые сэрэгэй-патриотическа талаар hурган хүмүүжүүлгэдэ партиин, дайнай болон ажалай ветерануудай совет сэгнэшэгүй ехэ туhа хүргэнэ.

Тэрэшэлэн залуушуулай бэеын тамир хүдэржүүлэн hорихо, хүсэл зоригыень хатуужуулха талаар ехэхэн ажал ябуулагдаhан байна. Хотымнай комсомолой организациин гэшүүд Александр Костецкий, Татьяна Гуринова, Николай Иванов, эгэшэ дүү Виноградовануд болон бусадшье спортсменүүд СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ орожо, оронойнгоо нэрэ хүндые элдэб, наадан, мүрысөөнүүдтэ хамгаалhан байха.

Теэд бүхы дээрээ, ниитэ-спортивна ажал ябуулгые хараад үзэхэдэ, дутуу дунданууд яhала бии. Ажалай hүүлээр бэеын тамир hорихо, амаржа наадаха спортивна шэглэлэй олон хэрэгүүд түсэбөөр бүтээгдэхэ байhан аад, бэелэгдээгүй.

Эгээл энээн тушаа тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ заводой директор А. А. МОДОГОЕВ хабаадахадаа, ехэ hайшаалтай дурадхал оруулна. Улаан-Үдэ хотодомнай ехэ, Бүхэсоюзна удха шанартай спортивна мүрысөө үнгэргэхэ байшан үгы гээшэ. Тиимэhээ манай заводой ударидалга доро хотын комсомолой барилга эхилэе гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Энэ үүсхэлые конференциин делегадууд ехэ hайшаан угтаа.

ЭРТЭЭНhЭЭ БЭЛДЭХЭ

Үнгэрhэн жэлэй зунай үедэ 4 мянга шахуу студентнэр, 20 мянган hурагшад янза бүриин барилганууд дээрэ ажаллажа, «Республикымнай ажал хэрэгтэ минии ажал нэмэри» гэhэн патриотическа хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаhан. Ганса студентнэрэй барилгын отрядуудай гэшүүд 5,5 миллион түхэригэй барилга хэhэн, 75 объектнүүдые бодхооhон байна. Тиихэдэ тэдэнэр үбhэ, таряа хуряалгада илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Студентнэрэй барилгын, hурагшадай ажалай отрядуудые бүридхэлгэдэ ВЛКСМ-эй горком, райкомууд ехээр анхаралаа хандуулдаг болоо. Тэдэнэй ашаар мүнөө Улаан-Үдэ хотодомнай 650 хүбүүд, басагадhаа бүридэhэн студентнэрэй педагогическа 30 отряд тоологдоно.

Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай студентка, Ленинскэ стипендиатка В. ЛУШИНА студентнэрэй педагогическа отрядуудай ажал хүдэлмэридэ комсомолой горком анхаралаа hулаар хандуулна гэжэ шүүмжэлбэ. Жэл бүри техническэ мэргэжэл олгодог училищи дүүргэhэн 350 хүбүүд, басагад hуража абаhан, мэргэжэлээ hэлгэжэ ондоо ажалда орохо али олон ушарнууд дайралдана. Жэшээнь, 13-дахи ГПТУ дүүргэжэ локомотив-вагон заhабарилгын заводто эльгээгдэhэн 40 хүнэй арбаниинь локомотивна депо хүдэлхөөр ошоhон, 14 хүнэй зургааниинь ажалаа орхижо ябаhан байна.

Улаан-Үдэ хотын комсомолой организацида залуу 675 багшанар болон үйлэдбэриин hуралсалай мастернууд тоологдоно. Олонхи hургуулинуудта багшанарай болон hурагшадай комсомолой организацинуудай хамтаржа сүг ябуулhан ажал хүдэлмэри hургуулиин комсомолшуудай дунда политическэ хүмүүжүүлгын талаар hуралсалай шухала хэмжээ ябуулга болоно.

Тоосоото үедэ түб хотымнай пионернүүд пионерскэ Бүхэсоюзна болон областной организацинуудай 60 жэлэй ойе, тэрээндэ В. И. Ленинэй нэрэ олгоhоор 60 жэлэй ойе ажалай болон hуралсалай бүлэгүүдээр угтаhан байна.

ПОЛИТИЧЕСКЭ hУРАЛСАЛ

Үзэл сурталай, политическэ хүмүүжүүлгын, хүдэлмэриие hайжаруулга үшөөл hулаар ябуулагдана. Ажалай журам шангадхажа, бүтээсэ ехэтэй ажал хүн бүхэнэй уялга болгохо талаар комсомолой зарим комитедүүдэй хүдэлмэриин онол арганууд үшөө бирагүй зандаа. hүүлэй мэдээгээр 1500 залуу хүдэлмэришэд, алба хаагшад ямаршье hуралсалда хабааданагүй.

Илангаяа комсомолой, политическэ болон экономическэ hургуулинуудай үзэл сурталай, теориин шанарые hайжаруулжа, залуу хүбүүд, басагадые hуралсалда олоор хабаадуулха шухала. hургуулинуудта хэшээлнүүдые ажабайдалтай нягта холбоотойгоор үнгэргэжэ, комсомолшуудай ниитэ-политическэ эрдэм мэдэсые үргэдхэхэ, уласхоорондын асуудалнуудаар үнгэргэгдэhэн хэшээлнүүдтэ эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсуулжа hургаха гэhэн эрилтэ табигдана.

Энээн тухай И. КУРИЛЕНКО —авиационно заводой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь иигэжэ мэдүүлбэ:

— Мүнөөнэй үеын хүдэлмэришэд яhала эрдэмтэй, газетэ, журналнуудые уншадаг —дэлхэй дээрэ боложо байhан hонинийе hайнаар мэдэдэг. Институт hая дүүргэhэн залуу мэргэжэлтэд гол түлэб пропагандистнууд болодог. Тэдэнэр хэды оролдоошье h... мэрдэжэ, хэшээлээ ... ябуулжа шаданагүй. Им... рай тохёолдоод ... ВЛКСМ-эй комитет ю... болоноб? Шэнэ пропа... тые бэдэрэлтэй гү? ... hуралсалда удаан заб... га муу хойшолонтой ... Тиимэhээ пропагандис... кадрнуудые эртээнhээ ... хэ, hургаха хэрэгтэй.

О. МОСКВИТИН— ... дунда hургуулиин h... ВЛКСМ-эй комитедэй ... тарь үгэ хэлээ:

— «Ленинскэ зачетэ... hургуулида комсомо... хүмүүжүүлгын онол ... дай нэгэн гэжэ мэдээ... сомол хүбүүн, басага... гуулида hуража байха... биин комплексно түсэ... жа, тэрэнээ бэелүүлхы... додог. Тэдэнэй hур... дүүргээд, ямар нэгэн... приятида хүдэлхэеэ орд... «Ленинскэ зачедой» д... тэндэхи ВЛКСМ-эй ко... hурадаг hаань, заче... рагшадай хандалга ... hэн.

hУРАЛСАЛАЙ СЭГНЭЛ...

Партиин городской... тедэй пленум дээр... гуулиие хубилган шэн... бэелүүлхэ талаар го... партийна организаци... рилгонууд тухай» гэhэ... дал hаяхан зүбшэлдэ... на.

Студент, hурагша ... мүнөөдэрэй нэн түрүү... рилго хадаа — hурале... шэ. Энэ талаар ажал ... да хотымнай комсомо... ганизаци дүй дүршэлт... лонхой гэжэ тэмдэ... «Нэгэшэ гэзэгэшэгүйгө... hэн хүдэлөөн, «hуража... гэhэн кружогууд, олим... нууд болон уран бэ... конкурснууд хотымнай... линуудта дэлгэрэнгэйгэ... тэрүүлэгдэжэ байдаг. ... эрдэмтэдэй ябуулдаг ... бага академи аха кла... hурагшадай дунда hо... татан hайшаагдадаг. М... рэнэй зэргэдэ табан ... рагшад тоологдоно. Эн... хидхэгдэhэн янза бүрин... дэл, кружогуудта хаб... үхибүүд эрдэм-шэнжэлгэ... ябуулга хэжэ, ерээдүйн... гэжэлдэ туhатай алхам... байна.

А. ГОРЧАКОВ,— М. ... лининай нэрэмжэтэ л... тивна депогой слесар... хэдэз, иигэжэ тэмдэгл...

— Хотын ГПТУ болон... замай техникум дү... 120 hурагшад жэл бүр... да ерэдэг. Тэдэнэй ... удаан болзор соо хүд... гү, али сэрэгэй албан... лээр бусадагүй. hура... мэргэжэл олгохо талаа... тэдэнийе хүмүүжүүлгэ... ябуулагдана гэжэ ажа... харуулна.

ЗОРИЛГОНУУДНАЙ

Улаан-Үдын комсомо... рүү организацинуудай ... шэлые ВЛКСМ-эй горк... харалтайгаар шэнжэлж... дорхой тобшололнууд... байдаг. Илангаяа комс... райкомуудай ажал х... дые hайжаруулха тала... анхаралаа хандуулдаг.

Комсомолой городск... ганизациин эрэхэ жэлд... лүүлхэ үг зорилгонуу... хэлшэ тодорхойлходо, ... хы уряа үгэнүүдээр бэ... рин хүсэд шиидхэ... асуудалнуудые, үшөөл... даг дутуу дунданууды... руунь хэлэжэ, hулаар... дэг ВЛКСМ-эй комите... заahан байна. Иимэ шу... хы удха шанартайгаар ... рилгонуудаа тодорхо... ямар асуудалнууд нэн ... бэелүүлэгдэхэб, ямар... үргэлжын анхарал хан... даха ёhотойб гэжэ ... дүүрэнээр, ойлгосотойго... легадуудта харагдаа.

С. АЮ...
Б. ДАМБАРИНЧИ...
манай ...

— Ажал хүдэлмэридөө харюусалга ехэтэйгээр, ээн ёhоор хандаха, даажа абаhан түсэбөө болзор соонь дүүргэхэ хэрэгтэмнай бидэнэй дунда хододоо хүндэтэй, үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг hурган хүмүүжүүлэгшэд хэлэшэгүй ехэ туhа хүргэдэг,— гэжэ конференциин делегат авиационно заводой слесарь В. ГАРМАЕВ хөөрэнэ.— Ажалай ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар гол анхаралаа хандуулхэ, тэрэнэй түлөө үдэр бүри тэмсэлгэ хадаа бидэнэй нэн түрүүшын зорилго болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конференциин делегат В. Гармаев.
А. ЧЕПАКИНАЙ фото.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

ЭРХИМ ТУГАЛШАН

Ямаршье сагта үглөө бүхэндэ эртэлэн, Людмила Владимировна Муратова hү hаалиин фермэ тээшэ яаралтайгаар гэшхэлдэг. Нюдөө аняадшье ябаа hаа, сээжээр мэдэхэ болошоhон зүргэ харгыгаараа алхалхадаа, бүхы hанаалаа мүнөөдэрэй хэхэ ажалдал зорюулдаг заншалтай.

Людмила Владимировна Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой Түгнын hүнэй фермэдэ тугалшанаар арбаад жэлэй хугасаа соо амжалтатай ажаллана. Тэрэ үдэр бүри өөрынгөө хэжэ ябаhан хүдэлмэриие табан хургандаал адли мэдэхэ hэн тула үдэрэйнгөө ажалые эртээнhээ түсэблэдэг гуримтай юм. Тугалшадай ажал тиимэшье хүнгэн бэшэ даа. Эхэhээ hая гараhан нарай нялха малые түргөөр тобиржуулхын тула нилээд ехэ хүсэ шадалаа гаргаха, бии байгаа арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ хүдэлөөгүй hаа, hанаhандаа хүрэхэгүйш, hарбайhанаа абахагүйш. Эдэ бүгэдые нүхэр Муратова бэе дээрээ, өөрынгөө дүй дүршэлhөө нилээд мэдэхэ болоhон хүн.

...Люда басаган бүри багахан ябахадаа, үхэр малда ехэ мээхэй, тэдэниие харууhалха дуратай агша hэн. Илангаяа бишыхан хөөрхэн тугалнуудые мээхэйрэн эльбэхэ, нарай нялха малые өөрынгөө гарhаа үбhэ ногоогоор, талха таряагаар эдеэлүүлхэдээ, тэрэ ехэл омогорхон хүхижэ, эдэ бүгэдые hонирхон хаража байhан үетэндөө өөдэрхөөдшье, hайрхаадшье абаха дуратай бэлэй. Анханhаа hонор, хурса ухаатай, hүбэлгэн бэрхэ энэ басаган, үнэхөөреэшье үетэн нүхэд сооhоо онсо илгардаг байгаа. Хүн бүхэн үхибүүн наhандаа «би томо болоходоо, малшан, доктор... болохоб» гэжэ бэе бэедээ хөөрэн ябаhаар, саашанхи ажабайдалаа зохёон байгуулдаг гээшэ. Зарим хүнүүд бага балшар наhанhаа дурлаhан мэргэжэлээ томо болоходоо шэлэн олодог, врач, багша, агроном болоошьегүй hаа, Эхэ орондоо, арад зондоо туhатай хүнүүд болохые оролдодог гээшэ. Людашье эхэеэ дахажа, тугал буруунуудай дунда неадан ябаха үедөө дурлаhан мэргэжэлээ шэлэн олоод, мүнөө амжалтатай ажаллажа ябана бэшэ гү?

Совхозой түрүү тугалшанай нэгэн Людмила Владимировнатай hаяхан уулзажа хөөрэлдэхэдөө, тэрэнэй ондоо ажал тухай бододоггүйень ойлгоо hэм. Нарай хөөрхэн тугалнуудые харууhалха гээшэ энэ эхэнэрэй ажабайдалайнь таhаршагүй хуби болонхой.

Дулаахан энеэбхилhэн шэг шарайнь зөөлэн зантай, ажалша бэрхэ, сэхэ хүн гэжэ абаhаар ойлгохоор. Хөөрэлдэжэ байхадаашье урин дулаахан аар, аятайханаар дуугарха юм. Харин өөр тухайнь hурахадамни, үгэ дуугүй болоhоной hүүлээр:

— Тиимэ ехэ амжалташье түйлаагүйб даа. Хүнэйл зэргэдэ ябагшаб. Ажал хэрэгээрээ суурхаhан нүхэдни Ирина Сысоевна Хлебушкина, Елена Кирилловна Давыдова, Людмила Семеновна Варфоломеева гэгшэд намтай хамта тугалшадаар хүдэлдэг. Эдэнэртэй ошожо, уулзагты, ажал хэрэгтэйнь танилсагты, — гээд, тэрэмни ехэл аягүйрхэhэн шэнги hүүгаа hэн.

hүүлдэнь тэрэниие тугалай байра соо ажалаа хэжэ байхыень харахадаа, ехэл гайхабаб. Людмила Муратова тугалнуудтаа ехэл мээхэй. Тэдэнэйнгээ дорохи нойтыень арилгахыень, эдеэлүүлхыень харахада аятай бэлэй.

Үнгэрэгшэ зун ходо хура бороо орожо, тугал харууhалагшадта ёhотойл шанга шалгалта болоо. Иимэ сагта залуу малай шэгнүүрые нэмээхэ гээшэ тон хүндэ, бэрхэшээлтэй бшуу. Теэд тугалшан бүхэн, тэрэ тоодо Людмила Владимировна, хүсэ шадалаа гамнангүй оролдожо, даалгагдаhан бүлэг тугалнуудайнгаа шэгнүүрые горитойгоор нэмээжэ шадаhан байха юм.

Тэрэ арбаад гаран жэлэй туршада энэ фермэдээ тугалшанаар таhалгаряагүй ажаллана. Түрүү малшанай дүй дүршэлыень амяарлан бэшэhэнэй үлүү ха. Түйлаhан дүнгүүдыень абажа харахада, жэл бүриинхинь нэгэ жэгдэ.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгын урда тээ бэеэр hула, үбшэлhэн тугалнуудые хэндэ даалгаха тухай совхозой хүтэлбэрилэгшэд, зооветеринарна мэргэжэлтэд удаан зүбшэhэнэй удаа Л. В. Муратовада даалгаха гэhэн шиидхэбэри абаhан байна. Людмила Владимировна энэ дурадхалhаань арсажа шадаагүй. Иигэжэ ажахын тугалшан мүнөө эмшэлгэ-тэбээрэлгын пунктда хүдэлжэ эхилэнхэй. Тэрээнэй бүлэгтэ 32 тугал харууhалагдана. Эдэ муу малые түргэнөөр «хүл дээрэнь» гаргахын тула элдэб түхэлэй hайн шанартай тэжээл эдюулжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, тугалай тэжээлэй рациондо hайн үбhэн, холимог тэжээл, витаминтай ногооной гурил, гранул, брикет болон hүтэй холигдоhон бардаа, эмэй элдэбын препарадууд ороно. Тэрэнэй хажуугаар дабhан, мел, бүлеэн уhан дуран соонь үгтэдэг юм. Совхозой ветеринарна фельдшер Надежда Цыренова бэеэр hула, муу тугалнуудта үдэр бүри тарилга хэнэ. Тугалшан үдэшэ, үглөөниинь дорохи нойтыень арилгажа, дэбисхэрыень шэнэлдэг гуримтай. Иимэ харууhан доро байhан мал түргэнөөр тобиржодог, хүсэ шадалаа нэмээдэг байна. Энэ хэрэгтэ Л. В. Муратовагай оруулhан хубита нилээд ехэ. Юуб гэхэдэ, тэрэ сентябрь hараhаа мүнөө болотор нэгэшье тугал гарзалуулаагүй харууhалжа байна.

— Ниитын малай үбэлжэлгые шадаал hаа, гарза хоролтогүйгөөр, hайнаар үнгэргэхэ, даahан тугалнуудайнгаа шэгнүүрые нэмээхэ манай гол зорилго болоно, — гэжэ суута малшан хэлээ hэн. — Энэ намар орой болотор дулаан байжа, нарай нялха малда ехэ туhа боложо үгөө. Гэбэшье тугалнуудаа үдэр, hүнигүй харууhалhандаа бага-сага амжалта түйлааб. Саашадаа энэ түйлаhанаа алдахагүйе оролдохобди. Үбэлжэлгын үшөө зургаан hара үлэнхэй. Энэ хугасаа соо үбhэ тэжээлэй таhалдаагүй hаань, даалгагдаhан малайнгаа нэгэшье толгойень гарзалуулангүйгөөр тушаахые оролдохоб.

Иимэ ажалша бэрхэ хүнүүд түрэл ажахынгаа экономикые саашадань бата найдамтайгаар хүгжөөлсэжэ ябана бшуу.

Д. ДОНДОКОВ.

КОММУНИС ЁhООР ХҮМҮҮЖҮҮЛ...

Манай Хоринн районой комсомолой организациин бүридэлдэ хамтадаа 3148 ВЛКСМ-эй гэшүүн ороно. Тэдэнэй дундаhаа 1000 гараниинь хүдөө ажахын элдэб hалбаринууд дээрэ хүдэлнэ. Тиихэдэ 360 шахуу комсомолшууд промышленна предприятинууд болон барилгын ба транспортын, хэлхээ холбооной эмхи зургаануудта ажаллана,— гэжэ ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. Намжилон комсомолой районно XXXVII конференци дээрэ дурдаа. Район дотор хамта дээрээ 28 комсомол-залуушуулай коллектив хүдэлнэ. Тэдэнэй 8-ниинь промышленна предприятинуудта эмхидхэгдэнхэй. Бэшэниинь хүдөө ажахын элдэб hалбаринуудта байгуулагданхай. hү hаалиин 4 фермын коллектив, 14 хонидой үшөө 2 тракторно-таряан ажалай бригада ороно,— гэбэ.

hүүлэй жэлнүүдэй туршада комсомолой зэргэhээ олохон залуушуул па... зэргэдэ абтаа. Мүнөө район дотор ко... сомолой эхин организацинуудай се... тарьнуудаар 19 коммунист болон гэшү... кандидадууд хүдэлнэ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Хүрбын... хозой ВЛКСМ-эй комитедэй секр... Д. Тараев, Хоринн совхозой ахалагша... нишон А. Дондокова, Онинобор... дунда hургуулиин hурагша Е. Серебр... ва, Хоринн нэгэдэхи дунда hургу... классhаа гадуур хүдэлмэри эмхид... Г. Цыреторова болон бусад хабаада...

ВЛКСМ-эй райкомой эмхидхэлэй т... шын пленум боложо, комсомолой р... мой нэгэдэхи секретарь С. Д. Намж... секретарьнараар К. Д. Турчин, Г. Г. ... пова гэгшэд hунгагдаба.

Г. БАДМА...
манай ко...

ЭХЭ, ЭСЭГЭНЭРЭЙНГЭЭ ЗҮРГӨ...

Ахын районой комсомолой организациин тоосоото-hунгалтын XXIX конференци болобо. ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Папаев тоосоото элидхэл хэбэ.

Районой ажалшадай гол hалбаринь хадаа мал ажал болоно. Энэ ушарhаа уламжалан хүдөө ажахыда 200 гаран хүбүүд, басагад, хүдэлжэ байдаг юм. Эдэнэй дунда ажалай түрүүшүүл олон. hүүлэй үедэ олон комсомолшууд мал ажалда хүдэлхөөр эльгээгдэдэг болонхой.

Тиимэhээ «Мал ажал —комсомолой габшагай ажал хэрэг» гэhэн уряа доро районой комсомолшууд болон залуушуул хүдэлжэ байдаг. Хэды тиимэ байбашье ВЛКСМ-эй райком залуу үетэниие мал ажал дээрэ хүдэлгэхэ хэрэгтэ ходо анхаралаа хандуулжа байдаг. Энэ жэлдэ Орлигой дунда hургуули дүүргэhэн 12 хүбүүд, басагад «Улаан-Аха» колхоздо hайн дураараа ошожо, мал ажалда хүдэлхэ дуратай байhанаа мэдүүлээ. Энэ хадаа район дотор мал ажалда хүдэлхэ дураяа мэдүүлhэн түрүүшын комсомолой бүлэг болоно. Тэрэнэй командирынь Соёл Гомбоев, комиссарынь Алексей Самбялов болоно. Саашань элидхэлшэ комсомолой организацинуудай ... лые бүхы талаhаань ш... лэн, комсомолой хүдэл... дутуу дундануудые тэм...

Конференциин түгэс... партиин райкомой нэ... секретарь Н. Б. Бужинае... гэрэнгы үгэ хэлээ.

Конференциин хүдэл... ВЛКСМ-эй обкомой бю... гэшүүн, «Буряадай залуу... газетын редактор А. ... ков, ВЛКСМ-эй обкомо... структор С. Галданов ... хабаадалсаба.

ВЛКСМ-эй райкомой ... тарьнараар Н. Папаев, ... ханцаков гэгшэд hунгаг...

Вл. ГАЛСА...

...ДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
...ОГТООЛ
...ДАЙ АССР-эй ЭКОНОМИЧЕСКА БОЛОН ...АЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН 1984 ОНОЙ ...ЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

...Автономито Со-...лис Республикын ...овет нитэжэ тог-

...ай АССР-эй Эко-...болон социальна ...1984 оной гүрэ-...ямараар дүүр-...han тухай Буряа-...эй Министрнүү-...элидхэлые ан-...а.

...ай АССР-эй Экэ-...болон социальна ...1984 оной гүрэ-...дүүргэхын тула ...СССР-эй Министр-...дет шухала хэм-...абаhан байгаа ...лэхэ.

...ай АССР-эй Эко-...болон социальна ...1984 оной гүрэ-...дүүргэлтын асуу-...ряадай АССР-эй ...оведэй Түсэблэл-...нэ болон бусад ...ын комиссинуудай оруулhан дурадхалнуудые, ажаглалтануудые, мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй заседанинууд дээрэ депутадуудай хэлэhэн дурадхалнуудые ба ажаглалтануудые хаража үзэхыень, СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын 1985 оной гүрэнэй түсэб ба СССР-эй Гүрэнэй бюджет тушаа КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ нүхэр К. У. Черненкын тус асуудалаар хэлэhэн үгэ доторхи заабаринууд болон тобшололнуудые хүтэлбэри болгон, арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ шэглүүлэгдэhэн хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхыень Бурладай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. БАДИЕВ.
...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...э хото, Соведүүдэй байшан.
...эй декабриин 25.

...АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ
...АДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС ...УБЛИКЫН ГҮРЭНЭЙ ТУГ ТУХАЙ ДҮРИМДЭ ...ЛТЭ ОРУУЛХА ТУХАЙ» БУРЯАДАЙ АССР-эй ...ОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

...й Автономито Совет Социалис Республикын Вер-...ет тогтооно:

...дай Автономито Совет Социалис Республикын Гү-...тухай дүримдэ нэмэлтэ оруулха тухай» Буряадай ...ерховно Соведэй Указые баталха.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. БАДИЕВ.
...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...дэ, Соведүүдэй байшан.
...ной декабриин 25.

...АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ
...ДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЫЕ СҮЛӨӨЛХЭ, ...ЛХО ТУХАЙ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО ...ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗУУДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

...й Автономито Совет Социалис Республикын Вер-...ет тогтооно:

...й АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...рханов Виктор Улехановичые Буряадай АССР-...ажахын министрэй тушаалhаа сүлөөлхэ тухай ...июниин 25-най,

...данов Николай Намдыковичые Буряадай АССР-...ажахын министрээр томилхо тухай 1984 оной ...-най Указуудые баталха.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. БАДИЕВ.
...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...дэ, Соведүүдэй байшан.
...ной декабриин 25.

...АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ
...Й АССР-эй АГРОПРОМЫШЛЕННА НЭГЭДЭЛЭЙ ...ЭЙ БҮРИДЭЛЭЙ ХУБИЛАЛТАНУУД ТУХАЙ» ...АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

...й Автономито Совет Социалис Республикын Вер-...ет тогтооно:

...дай АССР-эй агропромышленна нэгэдэлэй сове-...дэлэй хубилалтанууд тухай» Буряадай АССР-эй ...Соведэй Президиумэй Указые баталха.

...адай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. БАДИЕВ.
...адай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...дэ, Соведүүдэй байшан.
...ной декабриин 25.

ПУБЛИЦИСТИКЭ

ХАХАСАЛГЫН БАЯРТА ДУУН

1.

Хахасанаб шамтаяа, халууншье, хүйтэншье, hэрюуншье, бороотойшье, саhатайшье 1984 он! Шамтай дахин уулзахагүйгөө мэдэhэн тула мүнөөдэр би гашууданагүйб, хахасалгын халуун баяр хүргэжэ, шинии урда доро дохиноб.

1984 он, ши мэдэнэш! Бидэндэ, совет хүнүүдтэ, он, жэл, бүхэмнай айхабтар үнэтэй. Манай дүлэтэ хубисхал хадаа энэ намар 67 наhаяа гүйсөө гээшэ ааб даа. Агуу Октябриин хубисхал иигэhээр 70 наhаяа гурбан жэл болоод гүйсэхэнь.

1984 он, ши манай совет ороной суута жэлнүүдэй нэгэн, ажалай халуун охёор бусалhан, дүлэтэ индустриин галаар ярлаhан, хүгжэhэн хүдөө ажахын дуугаар сууряатаhан жэл байбаш. Шамайе юрын лэ лэ жэл гээд хүнүүд нэрлэхэ. Юрын аад, жабхалан түгэс жэл болоноош, 1984 он! Арбан нэгэдэхи табан жэлэй шиидхэхы, дабаанай орой өөдэ шармайhан арадай бата алхасын жэл болоноош.

Хахасалганууд олон ондоо байдаг ааб даа. Гашуудалтайшье, уйдхартайшье, баяртайшье, зол жаргалаар бадарhаншье, юрыншье, hанаа зобооhоншье, сүхэрhэншье хахасалганууд болодог бэшэ гү?

Теэд манай 1984 он бидэндэ хэды олон баяр асараабши даа!..

Замбуулиниие дабуулhан
Баатарнуудай дуун соогуур,
Таряан далайгаар
миралhан
Талын зэрэлгээн соогуур,
Адуун hүрэг малнуудай
Атар тарган соогуур,
Байгал-Амарай түмэр замай
Барилгашадай жагсаал
соогуур,
Утаагаа hэбиhэн заводуудай
Уянгата хүнхинөөн соогуур
Түхэреэн жэлнай,
Түержэ үнгэрбэш даа!

1984 оной hүүлшын үдэрнүүд. Жэлэй түгэсхэлэй сууряан дуулдажал байна. Буряад оронойнгой зүг бүхэнhөө баярта мэдээсэлнүүд ороно. 1984 оной түсэб уялгануудые болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа республикымнай ажахынууд, предприятинууд дуулгана.

Зай, үнгэржэ байhан 1984 он! Буряад оронойнгой газар уhан дээрэ, тэрэнэй баян талануудые, үдхэн ой хүбшэнүүдтэ, атарлиг нугануудта, хүхинэhэн хото городуудта баярта ямар үйлэ ушарнууд болоо гээшэб даа!

...Аяар холын Захаамин нютаг ниидэн ошоё. Анхандаа «заха холын Захаамин» гэлсүүлдэг, «ойн орбон, хүбшын хүнды» гэжэ нэрлүүлдэг байhан энэ нютаг үнгэрhэн 67 жэл соо ямараар хубилаа гээшэб!

Үшөө 1932 ондо геолого-минералогическа эрдэмэй доктор А. А. Арсентьевэй зуушалгаар эрэлхэг зоригтой эхэнэр-геолог Мария Васильевна Бесова Захаамин нютаг эльгээгдэhэн юм. Богонихон болзор соо М. В. Бесовагай партиин геологууд, вольфрамтай руда олоhон байна. Бэдэрэлгын тэрэ хүдэлмэридэ тэндэхи Ивановкын алтанай приискын хүдэлмэришэн Александр Иванович Юрьев, техник Матвей Алексеевич Серых, нютагай ангуушан, харгы заагша Шампи Шампиевич Ямпилов («Шампи таабай» гэжэ алдаршаhан), алта угаагша аха дүүнэр Викулинууд болон Карасевууд, Норбоев, Логадо болон бусад бага бэшэ туhа хүргөө юм.

Тэрэ гэhээр 50 жэл үнгэршэбэ. 1984 оной октябрь hара соо Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай улаан тугта Эхэ оронойнгой үндэр шагналнуудай нэгэн Ажалай Улаан Тугай орден ярларба. Омогорхон баясанабди!

1984 он, манай түрэл Буряадай түүхэдэ үлзытэй, жаргалтай жэл байбалши!

Мүнөө декабрь hарын сэгээн жабартай үглөөгүүр дуулим Буряад ороноо hарабшалан харахадамни, hанан дурсан бодоходомни, индустриин хурса галнуудаар бадарhан хизаар байна даа.

Түрэл республикымни түрүүшын гигант гэжэ алдаршаhан Улаан-Үдэ хотын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой суута коллектив алтан ойгоо энэ жэлдэ тэмдэглэбэ.

Нарhан тужа ой соо табин жэлэй саана ямар ехэ сууряан зэдэлээ hэм. Буряад оронойнгой зүг бүхэнhөө хүнүүд ерэжэ, Москва, Ленинград болон бусад хотонуудай түлөөлэгшэд хангай нютаг Буряадтамни буужа, паровоз, вагон гаргаха мантан заводой hуури табилсаа бшуу.

Энэ үнгэржэ байhан жэлнай манай Буряад ороной ажабайдалда үшөө нэгэ үлзытэй, баяртай байба бшуу. Юуб гэхэдэ, Агуу Росситай hайн дураараа Буряад ороной нэгэдэhээр 325 жэлэй ойн баярай hүр жабхалантайгаар тэмдэглэгдэhые hананабди.

Мүн түрэл ниислэл хото Улаан-Үдэмнай революционно хүдэлөөндэ, Эхэ оронойнгоо экономико, соёл культурын хүгжэлтэдэ ехэ габьяатай байhанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа hэн. Энэ ушар бидэнэрэй, Буряадай ороной ажалшадай, оруулhан хубитые коммунис партиин, совет правительствын үндэрөөр сэгнэhэн ушар гэжэ ойлгонобди.

hанаад, дурсаад үзэе. Октябриин хубисхалай урда тээ Буряад ороной газар дээрэ промышленна предприяти, гэжэ байгаа гү? Кустарна түхэлэй хэдэн мастерскойнууд, ахирхан депо Дээдэ-Үдэ хотодо тоологдодог hааб даа.

Мүнөө республикымнай омогорхол болоhон ЛВРЗ, авиационно, «Электромашина», «Теплоприбор», хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые хэдэг болон бусад заводуудай, нарин сэмбын комбинадай Улаан-Үдын мяха консервын нэгэдэлэй хүдэлмэришэд уужам дэлгэр Эхэ оронойнгой түүхэдэ алтан үзэгүүдээр бэшүүлэгдэhэн арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые ажалай амжалта, илалтануудаар үдэшэжэ, 1985 оной боhоо алхахань.

Жэл бүхэн өөрын онсо шэнжэтэй, өөрын илгаатай байдаг гээд буруу хэлсэдэггүй. Тиигээд энэ 1984 он гээшэмнай хоридохи зуун жэлэй агуу барилга — Байгал-Амарай түмэр замай барилгын суута, алдарта жэлынь болоно.

Намаг налхи, хүбшэ тайга, сэбдэг хүйтэн шэдхэ, хада уулануудые, зуун жэлнүүдтэ түмэрэй ханхинаае дуулаагүй урдаhан гол горхонууд, мүрэнүүд дээгүүр 3500 модондо hунаhан энэ түмэр замай hүүлшын алтан залгалаа холбогдобо. Арбан жэлдэ алдарта барилгашадаймнай гаргаhан баатаршалга эндэ эли тодоор харагдаба.

Үшөө арбан жэлэй урда тээ хилын саагуурхи, капиталай оронуудтахи элдэб номнолшод тиихэдэ юун гэжэ hүхирэлдөө, эфирэй хахатар, саарhанай хахартар хашхаралдаа, бэшэсэлдээ hэм! Теэд мүнөө харагты: БАМ үдэр, hүнигүй хүхинэнэ.

Бар хүбшэ тайгые hэтэ
Баруун, зүүнhээш самсаал
татаад,
Булад томо hудаhан мэтэ
Булгин лугшабаш,
Байгал-Амарай магистраль!
Хүтэл байса сүмэ нүхэлэн,
Хүйтэн сэбдэг газар
дээгүүр
Зээрэг олон мүрэниие
хүндэлэн
Зурын ошобош,
Зуун жэлэйм магистраль!

БАМ-ые баригшадай габьяае Эхэ оромни үндэрөөр сэгнэнэ. 608-дахи барилга-хабсаралгын поездын бригадир, КПСС-эй XXVI съездын делегат Вячеслав Иванович Аксенов, 581-дэхи барилга-хабсаралгын поездын замай монтернуудай бригадир, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Александр Васильевич Бондарь, 12-дохи тоннельнэ отрядай проходчигуудай бригадир Николай Андреевич Еременко гэгшэдэй үбсүүн дээрэ Социалис Ажалай Геройн алтан одонууд ярларба.

2.

Баяртайгаар шамтаяа хахасажа байнабди, 1984 он! Баяр дээрэмнай баяр асаржа, бахатай дулаан, зол жаргалтай байха аабза, гараха 1985 он. Бидэнэр найданабди тэрээндэ, Найдалнай тулгууритай, найдалнай бата, найдалнай сэлмэг. Нарагүй газарта ногоо татама, уhагүй газарта булагай бурьялма, үлзытэй хошоо үреэл үгэнүүдээ хэлэжэ, эрэлхэг дорюун сээжын энгэр ургэнөөр сэлижэ, дуулим Буряад ороноо дуулан магтаха зуураа, агуу Эсэгэ ороноо хамгаалан бодоhон хүбүүдэйнгээ нангин дурасхаалые ёhолжо, дүрбэн зүг, найман хизаар тээшэ дохиё...

Ерэхэ жэлдэ ехэ hайндэр угтахамнай. Энэмнай юуб гэхэдэ, Агуу Илалтын мандаhаар 40 жэлэй ойе тэмдэглэхэмнай ха юм.

Дайнай түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилжэ «хүрин тахал» — фашистнуудтай тулалдаhан буряад сэрэгшэдэй алдар соло, габьяа баатаршалга ехэ. Буряад оронhоо алдаршан гараhан Советскэ Союзай Геройнуудай тоо 35 болонхой. Энэ тоо үшөөшье хубилха байха. Юуб гэхэдэ, тодорхойлогдоогүй баатарнууд үшөөл олдохо!

Манай Буряад ороной сэрэгшэ хүбүүд ниислэл хото Москвае, дүлөөр соробхилhон Сталинградые хамгаалжа, Курска-Орловско галта дүхэригтэ оролсожо, Баруун Европын оронуудаар алхалжа, дайсадай эшээн—Берлиндэ туг хадхалсаа.

Суута сэрэгшэд, Сибириин зэндэмэни — Байгалай эрьеын хүбүүд, Эхэ ороноо хамгаалан бодоhон баатарнууд!

Булад жадаар зурыhан
Волоколамскын түүдэгүүдэй,
Тэнгэриин одонуудай бэшэ.
Тэhэрhэн hомонуудай,
Хайрата ниислэл
Москвагаа,
Халуун Сталинградай,
Курск, Орёл шадарай
Хүшэр хүндэ байлдаануудай
Хүрин улаан толон
Хүбүүдэй нюдэд соо
үлэнхэй.

Энэ жэлдэ баhал нэгэ ехэ ойн баяр болобо бшуу. Буряадай морин сэрэгшэдэй hургуулиин байгуулагдаhаар 60 жэл болобо.

СССР-эй Революционно Сэрэгэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Михаил Васильевич Фрунзын гар табилгатай приказ 1924 оной декабриин 18-да гаража, млдаша командирнуудые бэлдэхэ Буряадай морин сэрэгшэдэй hургуули тиихэдэ нээгдэhэн намтартай.

Республикын олонниитын дунда Улаан тугта Буркавдивизион гэжэ суурхаhан манай үндэhэн сэрэгэй кавалерийскэ частиин алдар габьяань олондо мэдээжэ.

Буряадай морин сэрэгшэд, 1929 ондо КВЖД-гэй байлдаанда түрүүшынгээ шанга шалгалта гараhан намтартай, hүүлдэнь Хасан нуурай дэргэдэ (1938 он), Халхын гол дээрэхи тулаадаануудта (1939 он), сагаан финнүүдтэй болоhон байлдаануудта (1939—1940 онууд) тэдэнэр эрэлхэг зүрхэтэйгөөр, сэрэгэй hайн hургуулитайгаа харуулаа hэн. Буркавполкдо хүмүүжэн гарагшад Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ фашис булимтарагшадтай хайра гамгүйгөөр тэмсэhэн онсо габьяатай.

...1984 он, ши уласхоорондын байдалда тугшууритэйхэн, шангахан жэл байбаш! Юуб гэхэдэ, газаа далайн саадахи капиталистнар дайгаар жүрөөдэжэ, термоядерна аюулые бүрил дүтэлүүлээ бшуу. Тэдэнэр хайшан гэжэ аашалнагүйб. Эрхэ сүлөөдэ инаг дуратай, омог дорюун Гренада оронние булимтаран абаба. Латин Америкын сээжэ дээрэ толорhон Никарагуа орондо сэхэ добтолго хэхэеэ оролдожо байна. Америкын империализмын гараа hарбайгаагүй газар бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ үсөөн. Дүтын зүүн зүг, халуун Африка, эрхэ сүлөөгөө олэhон Афганистан болон бусад гүрэнүүд Сагаан байшангай шуhатай, хүйтэн, шунахай hабарые бэе дээрээ үзэhөөр. Имагтал Совет ороной, манай Коммунис партиин оролдолгоор лэ дайнай ехэ аюул зайлуулагдаа. hэргэг ябагты, хүнүүд!

Хүндэтэ уншагшад! 1984 ондо манай Уран зохёолшодой холбооной байгуулагдаhаар 50 жэлэй ой тэмдэглэгдэбэ ха юм.

Үндэhөөрөө арад зоной, үе сагай гүн руу ороhон Буряадай уран зохёол тухай тобшохоноор хөөрэхын аргагүй. Агууехэ «Гэсэрhээ» эхилээд мүнөөдэр бэшэгдэhэн зохёол хүрэтэр ямар зай, саг бии гээшэб!

Буряадай уран зохёолшодой бэшэhэн романууд, повестьнууд, драманууд, шүлэгүүд уужам дэлгэр Эхэ оронойнгой уншагшадта хүрэнхэй, дэлхэйн олон хэлэнүүд дээрэ зэдэлэнхэй. Манай буряад уран зохёол гээшэ Россин түрүү литературануудай түрүү зэргэдэ гаранхай.

1984 он, эдэ гайхамшагта ойн баярнууд амжалта, илалтануудаа манай арад зоной, баатар хүдэлмэришэдэй, хүдөө ажахын ажалшадай туйлаhан хэрэгүүд болоно.

Эдеэ хоол элбэгжүүлгын программа эдэбхитэй урагшатайгаар бэелүүлжэ байhан манай ажалшад жэлhээ жэл бүхэндэ, онhоо он хүрэтэр асари ехэ илалтануудые туйлан алхална.

Үлзытэй, баян жэл байбаш, 1984 он!

Шамтаяа баяртайгаар хахасанабди. Баяртай, 1984 он!

Георгий ДАШАБЫЛОВ.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД

ЕХЭ МҮНГЭ ОРУУЛНА

Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй конференци Северобайкальск хотодо hаяхан болобо. Партиин горкомой конференц-зал соо дайнай, ажалай ветеранууд, эб найрамдалай совет жасада туhа хүргэдэг комитедэй эдэбхитэд, hурагшад олоороо суглараа. Эб найрамдалай совет жасын Северобайкальска районно отделениин түрүүлэгшэ, партиин горкомой таhагые даагша О. Д. Усынин тоосоото элидхэл хэхэдээ, эб найрамдалай түлөө хүдэлөөндэ Хойто-Байгалай районой ажалшадай оруулhан хубита тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

Нэгэ-хоёр үдэрэйнгөө салин хүлhэнэй мүнгэ Эб найрамдалай совет жасада дамжуулдаг заншал ажалша коллектив бүхэндэ бии болонхой. Жэшээлхэдэ, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын, ««БАМтоннельстройн» автобазануудай жолоошод арьбалhан түлишээрэ хүдэлжэ олоhон мүнгэеэ амгалан байдалай түлөө совет жасада дамжуулhан байна. Тиихэдэ «ЛенинградБАМстройн» нүүдэл оньhожоруулагдамал колонно, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын хүдэлмэришэдые хангалгын управлени, түмэр замай больница, түмэр замай харгын отделени болон бусад предприяти, эмхи зургаануудай коллективүүд гоританхон мүнгэ зөөри тус жасада оруулдаг юм.

hүүлэй хоёр жэлэй туршада хойто-байгалайхид 1,5 миллион түхэриг эб найрамдалай совет жасада дамжуулhан байна.

Дайнай болон ажалай ветеранууд энэ хүдэлөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаададаг. Тэдэнэй нэгэн Нижнеангарскда ажаhуудаг дайнай ветеран А. М. Клименко Эб найрамдал хамгаалгын совет комитедэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан байна.

Ю. БАЛКОВ.

Ахын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой жолоошоч Петр Булатов зунай үедэ холын бэлшээридэ мал харууhалдаг. Залуу хүбүүндэ республикын габьяата малшан Ардан Лопсонович Иванов малшанай мэргэжэлэй нюусануудые hайн ойлгуулаа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын габьяата малшан А. Л. Иванов (зүүн гарhаа) Петр Булатов хоёр.

К. ТУЛУЕВАЙ фототекст.

БАЯР ХҮРГЭНЭБ

Хүршэ Яхадай республикаhаа Улаан-Үдэ ерэжэ, табадахи жэлээ hуража байнаб. Мэнэ hаяхана шүдэмни ехээр үбдэжэ, хирург-стоматолог Эрдэни Очирович Раднаевта хандаа hэм. Шүдэеэ аргалуулхаяа ерэhэн хүн зондо тэрэ үнэн зүрхэнhөө хандажа, үбшэн хүргэнгүй аргалхые оролдожо байдаг. Тиимэhээ хүдэлмэрилэгшэдэйнгөөшье, эмшэлүүлхэеэ ерэhэн хүнүүдэйшье дунда ехэ хүндэтэй юм. Э. О. Раднаевта аргалуулхаяа ерэhэн хүнүүд тэрээн тухай гансал hайшаалай үгэнүүдые хэлэдэг юм. Теэд бишье таба дахин ерэжэ, шүдэеэ эмшэлүүлhэн байнаб.

Эрхим эмшэлэгшэ хирург-стоматолог Э. О. Раднаевта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан газетээр дамжуулан хүргэнэб.

А. КЫЛАЕВА,
студентка.

Улаан-Үдэ хото.

ТАСС • АПН

ХИЛЫН СААНАhAA

hАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЭЕЭ БЭХИЖҮҮЛХЭ

БУДАПЕШТ. Аха дүү социалис оронуудтай hаналаа нэгэдэлгэеэ бэхижүүлхын тула Венгриин Арадай Республика саашадаашье ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаха байна. Совет-венгер хани барисаае бэхижүүлгэ, али бүхы асуудалнуудаар СССР-эй ба ВНР-эй хоорондохи харилсаае саашадань баяжуулга бидэнэртэ онсо шухала удха шанартай байна гэжэ ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь К. Немедэй «Непсабадшаг» газетэдэ толилуулhан статья дотор хэлэгдэнэ.

Советскэ Союз болон бусад социалис гүрэнүүдтэй зэм зэмээ ниилүүлэн дабшажа, Венгри социалис байгуулалтада ехэ амжалта туйлаа гэжэ статья дотор хэлэгдэнэ. СССР болон ВНР, КПСС болон ВСРП ниитэ нэгэн уг зорилготой, бата бэхи хани барисаатай юм. Эдэ бүгэдэ эб найрамдалта социалис зохёон байгуулхы ажалай гол үндэhэ hуури болоо.

Мүнөө үедэ венгер арад фашизмаа оронойнгоо сүлөөлэгдэhөөр 40 жэлэй ойе, ВСРП-гэй XIII съездые нэрэтэй солотойгоор угтахые оролдожо байна. Бидэнние сүлөөлhэн Советскэ Союзай үүргэ Венгриин түүхэдэ хэтэдээ оронхой. Үнгэрhэн үедэ ВНР-эй ажалшад социалис байгуулалтын замда түүхэтэ үрэ дүнгүүдые туйлаа. Обществын хүтэлбэрилхы хүсэн — ВСРП ажал ябуулгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Ажабайдалай бүхы асуудалнуудаар тэрэнэй үүргэ нүлөөн ургаа.

Арадай ажахын материально-техническэ баазые улам hайжаруулжа, арад зоной байдалые бүри болбосон шэнжэтэй болгохо гээшэ манай экономическа политикын гол зорилго мүн.

ПРАГАДА ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД БОЛОБО

ПРАГА. ВФП-гэй генеральна секретарь И. Закария түрүүтэй Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин секретариадай ба тэрэнэй түрүүлэгшэ А. Медович түрүүтэй профсоюзуудай Бүхэпольшын хэлсээнэй делегацинуудай хоорондо хөөрэлдөөнүүд эндэ болобо.

Хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдээр баталагдан абтаhан коммюнике дотор тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, ВФП-дэ Польшын профсоюзай хүдэлөөнэй гэшүүн байлгые hэргээлгэ шухала политическэ акт болохо байна. Профсоюзай хүдэлөөнэй байгууламжын hэргээлгэдэ арадай Польшын ажалшадай туйлаhан амжалтануудые, орон дотор социализмын хараа бодолые бэхижүүлгэдэ тэдэнэй эдэбхитэйгээр хабаадалгые ВФП-гэй секретариат үндэрөөр сэгнэбэ.

Уласхоорондын профсоюзай хүдэлөөнэй мүнөөнэй байдал тухай хоёр тала hанамжануудаа хэлсэхэдээ, тэрэнэй нэгэдэлые бэхижүүлхын аша туhада харилсаа холбоогоо улам гүнзэгырүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглээ.

Р. ГАНДИИН БЭШЭГ

ДЕЛИ. «Юнион карбайд корпорейшн» гэжэ американ компанида хабаатай, Матхья-Прадеш штадай Бхопал хотодохи заводой газар дорохи түхеэрэлгэнүүдэй нэгэн соо байhан 15 тонноhоо дээшэ хорото газые ондоо тээшэнь абажа гаргаха хүдэлмэрине амжалтатайгаар дүүргэhэнтэйнь дашарамдуулан, Индиин премьер-министр Раджив Ганди Индиин эрдэмтэдые, технигүүдые амаршалба. Правительствые толгойлогшын эндэ голилогдоhон бэшэг дотор тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, айхабтар хоротой ехэ газые усадхан үгы хэхэдэнь, оронойнгой бүхы хүн зон hанаагаа амарба. «Эдэ бүхы үдэрнүүдтэ Бхопал хото бүхы арад зоной гол анхаралда байба, —гэжэ Р. Ганди тэмдэглэнэ. — Хүндэ хүшэр зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэhэн Индиин мэргэжэлтэд эгээл ехэ баяр баясхаланда хүртэхэ аргатай байна». Энэ уршагта хэрэгhээ уламжалан, 2500 гаран хүнэй наhа бараhан, 50 мянга гаран хүнэй хүндөөр хорлуулhан уршаг түбэгэй хойшолонгуудые усадхаха үедэ хохидогшодто, наhа бараhан хүнүүдэй бүлэнэртэ туhаламжа үзүүлхэ гээшэ гол шухала байна гэжэ премьер-министр тэмдэглэбэ.

НЭГЭ МИЛЛИОНДО ХҮРЭБЭ

...ажабайдалай хубилалтанууд ороной экономическа ба социальна хүгжэлтэтэй таhаршагүй холбоотой юм. Буряад арад хүгжэлтэдөө капитализмын шатые алгасан гараад, социализмда ороhон байгаа. Буряад орон түрүү социалис ссёлтой индустриально-аграрна республика болоо.

Республикын промышленнэ үйлэдбэри 1300 шахуу дахин ургажа, мүнөөнэй бүхы шахуу палбаринуудтай болонхой. Машина бүтээлгын, элшэ хүсэнэй, нүүрhэнэй, электротехническэ, ашагта малтамал шаржуулгын, ой модоной ба модо болбосоруулгын, барилгын материалнуудай, хүнгэн ба эдеэ хоолой hалбаринууд амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байна.

Мүнөө имагтал нэгэ жэлэй турша соо промышленна продукциин ургалта Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэхи тэрэнэй жэлэй үйлэдбэриин хэмжээнhээ хоёр дахин үлүү болонхой.

Хүдөө ажахы ниилээд хүгжөө. Республикымнай хүдөө ажахыда табан колхоз, 66 мянган үмсын таряашанай ажахы тоологдодог байгаа. Мүнөө 121 совхоз, 55 колхоз хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилнэ. 1923 онойхитой жэшэбэл, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын ниитэ хэмжээн таба шахуу дахин дээшэлээ. Хүдөө ажахын үйлэдбэри хурдан түргэнөөр оньhожоруулагдажа, электрижүүлэгдэжэ байна.

1925 он болотор республика доторнай нэгэшье трактор үгы байhан hаань, харин мүнөө 14,5 мянган трактор тоологдоно. Механизаторнуудай отряд 14,5 мянган хүнhөө бүридэнэ.

Буряад арадай hуудал байдал, ажал хүдэлмэри, тэдэнэй соёл болбосорол үндэhөөрөө хубилаа. Революциин урда тээ Буряад ороной хүн зон бултадаа шахуу үзэг бэшэг мэдэхэгүй байhан юм. Харин 1979 ондо манай республика дотор ажаhуудаг мянган хүн зоной 100-ниинь дээдэ, 514-ниинь дунда (дүүрэн ба дүүрэн бэшэ) hургуулитай байгаа. Мүнөө үедэ ниитын үйлэдбэридэ хүдэлдэг хүн зоной 80-яад процентнь дээдэ ба дунда hургуулитай.

1932—1933 онуудта республика дотор бии байгаа 14 техникумдэ 1244 хүн, тэрэ тоодо 629 буряадууд hурадаг hэн. Мүнөө манай дээдэ hургуулинуудта, техникумүүдтэ 40 мянга шахуу студентнэр, hурагшад, тэрэ тоодо 15,8 мянган буряадууд тоологдоно.

Мүнөө манай республикада эрдэм наука хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байнхай. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин филиал —эрдэм ухаанай ехэ түб манайда хүдэлнэ. 840 гаран эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо эрдэмэй 17 доктор, 310 кандидат тоологдоно. Тэрээнhээ гадна, ВАСХНИЛ-ай Хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын институт, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын Национальна hургуулинуудай эрдэм-шэнжэлэлгын институдай филиал Буряад орондо хүдэлдэг.

Манай республикын хото городууд, hуурин тосхонууд урган хүгжөө, болбосон түхэлтэй болсо. 1923 онойхитой сасуулхада, 1939 ондо хото городой хүн зоной тоо 5,2 дахин, 1939 онойхитой жэшэбэл, 1984 ондо 3,6 дахин ургаhан байгаа.

Байгал-Амарай түмэр замай баригдахада, республикымнай багаар ашаглагдаhан хойто районууд хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ, БАМ-ай барилгын эхилhэн 1975 онойхитой жэшэбэл, тэндэхи хүн зоной тоо 5,5 дахин дээшэлхэ.

1923 ондо промышленностьда, барилга дээрэ, транспорт болон хэлхээ холбоондо ажаллаха аргатай бүхы хүн зоной 30,9 процентынь хүдэлдэг байhан hаа, харин 1983 ондо энэнь 50,1 процентдэ хүрэhэн байгаа.

Эхэ эхэнэртэ үргэн ехэ эрхэнүүдые олгоhон, ниитын хүдэлмэридэ эхэнэрнүүдые үргэнөөр хабаадуулhан эрхэ байдал байгуулдаг ехэ хэмжээ ябуулганууд манай орон дотор бэелүүлэгдэжэ байна. Мүнөө республикын ниитын үйлэдбэридэ эхэнэрнүүдэй 47 процентнь хабаададаг. Совет засагай жэлнүүдтэ hургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаанууд үргэдхэгдэнэ, нарайлhан эхэнэрнүүдтэ түлбэритэй амаралта, ухибүүнэйнгээ 1 жэлтэй болотор харууhалhанайнь түлөө зарим хубиин түлбэритэй амаралта тогтоогдонхой. Эхэ-эхэнэрнүүдтэ бусадшье хүнгэлэлтэнүүд угтэдэг байна. Түлөөhэгүй медицинскэ туhаламжын, түлөөhэгүй гэгээрэл, ажалшадта олгогдодог элдэб хүнгэлэлтэнүүд, гэхэ мэтэ зүйлнүүд хүн зоной үдэсэдэ hайнаар нүлөөлнэ ха юм.

1983 ондо hургуулида ороодүй ухибүүдэй саг үргэлжэ хүдэлдэг 649 эмхи зургаанда 72,5 мянган ухибүүд хүмүүжүүлэгдэжэ байгаа. 1984 оной зун 21,8 мянган ухибүүд пионерэй лагерьнуудта, ажалай ба амаралтын лагерьнуудта амараhан байгаа. Эхэнэрнүүд болон ухибүүдэй бэеын элүүрые хинан шалгажа байдаг эмхи зургаанууд, амбулаторинууд олошоруулагданхай. Хүнүүдэй элүүр энхэ байлгада Совет гүрэн анхаралаа ехээр хандуулна. Хүн зондо үзүүлэгдэдэг медицинскэ туhаламжа жэлhээ жэлдэ ургана. Мүнөө үедэ республика доторнай 3 мянга гаран врач, 11 мянга шахуу дунда hургуулитай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд ажаллана.

Бүхы орон соохидол адли, манай республикадашье гэр байра барилгын үргэн ехэ программа бэелүүлэгдэнэ. Хүн зоной мүнгэн ашаг олзо, хэрэглэмжын ниитын фонднуудhаа абтадаг түлбэринүүд ниилээд ургаа. 1983 ондо арадай ажахыда ажалладаг хүдэлмэришэдэй болон алба хаагшадай hарын дундуур салин хүлhэн 206 түхэригтэ, ниитын ажахыда хүдэлдэг колхозниигуудай ажалай түлбэри 157 түхэригтэ хүрэhэн байгаа.

1983 ондо манай республика дотор бага олзотой, бүлэнүүдэй ухибүүдтэ hара бүхэндэ 1,7 миллион түхэригэй тэдхэмжэ үзүүлэгдэhэн, харин 142 мянган пенсионернүүдтэ 9,9 миллион түхэригэй пенси болон бусад нэмэлтэ түлбэринүүд үгтэhэн байна.

Манай республика дотор 60 гаран үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд эбтэй зетэйгээр ажаhуудаг, ажалладаг юм.

Мүнөө Буряад ороной хүн зоной тоо 1 миллиондо хүрэбэ. Миллиондохи хүниие ямар юумэн хүлеэнэб? Тэрэ наада захань 70 наhа хүрэхэ байна. Тэрэнэй урган ехэ боложо байха үедэ совет медицинэ бүри шэнэ амжалтануудые туйлахал. Ушар иимэhээ тэрэнэй бүри ута наhа наhалха байhаниинь элитэ. Юрэдөөл, жаргалта hайхан байдал тэрэниие хүлеэнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ Советскэ Союзай эрхэтэн лэ.

Ф. ЧЕНКИРОВ,
Буряадай АССР-эй Статистическэ управлениин начальник.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ҺУРАГШАДАЙ АМАРАЛТЫН ҮЕ

Үхибүүдэй үнинэй хүлеэһэн Шэнэ жэл гэрахань. Һурагшадай үбэлэй амаралта эхилхэ. Эдэнэрэй олонхидынь холо, ойрын аяншалгануудта мордобо. Аяншалга болон экскурсиин Улаан-Үдын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд һурагшадай 37 бүлэгые Эхэ оронойнгоо хото городуудай түүхэтэ газарнуудтай танилсуулха зорилготойгоор аяншалга эмхидхэбэ. Гушаад һурагшадһаа бүридэһэн тэдэнэй бүлэгүүд үбэлэйнгөө амаралтын үдэрнүүдтэ Брест, Минск, Орел, Днепропетровск, Симферополь, Смоленск, Запорожи, Харьков, Тула, Калинин, Ульяновск, Владимир, Краснодон болон бусад хото городуудта хүрэхэ юм.

Республикын районуудай бусад һурагшад Шушенска, Красноярск, Эрхүү, Ленинградай областиин Луга, Пушкинай гүбээнүүд гэһэн түүхэ домогоор баян газарнуудтай танилсажа ерэхэ болоно. Холын аяншалгада мордогшодой дунда Түнхэнэй районой Саяанай совхозой ажалшадай үхибүүд, ажахын үгэһэн, бусадынь республикын [illegible] хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой, авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын заводуудай профкомууд путевкээр аяншалгада мордоһон байна. Эдэнэрэй гадна Прибайкалиин районой Татаурово, Хоринай районой [illegible]-Адагай, [illegible] районой Дэдэ-Ушэотэйн, Торинай, Сэлэнгын районой Баратын, Загарайн районой Бэрээнэй-Адагай, Хандагатайн болон Улаан-Үдэ хотын олон һургуулинуудай һурагшад һонирхолтой газарнуудтай танилсахаяа аян замдаа гаранхай.

— Манай эдир аяншалагшадай станциин хэдэн бүлэг һурагшад Эхэ оронойнгоо олон тоото городуудта хүрэжэ ерэхэ зорилготой. Жэшээнь, Түнхэнэй районой Аршаанай дунда һургуулиин музейн [illegible] Москва хото мордоо. Тэдэнэр [illegible] Доваторовецэй музейдэ хүрэхэ. Эсэгэ ороной хамгаалгын Агуу дайнай ветерануудта Советскэ Союзай хоёр дахин Герой болоһон Доваторай сэрэгшэдтэй уулзажа, хөөрэлдэжэ ерэхэ юм, — гэжэ республикын эдир аяншалагшадай станциин методист Г. П. Бухаева хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн зунай һаранууд турэл колхоз, совхоздоо туһаламжа үзүүлһэн ажалай болон амаралтын лагериин гэшүүд ажахынхидай зүгһөө түлөөһэгүй путевкээр шагнагдаһан байгаа. Жэшээнь, Сэлэнгын районой Карл Марксай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлһэн [illegible] дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад Одессэ, Хоринай районой Дэдэ-Тайлсын совхоздо хүдэлһэн һурагшад Алма-Ата, Ахын районой Сорогой дунда һургуулиин бүлэг һурагшад В. И. Ленинэй түрэһэн Ульяновск хото болон бусад һургуулинуудай аяншалагшад түүхэтэ газарнуудтай танилсаха ерэхэ юм.

Республикынгаа ниислэл — Улаан-Үдэ хотын түүхэтэ газарнуудтай, музей, театрнуудтай танилсаха дуратай һурагшад олоороо ерэхэ. Тэдэнэй дундаһаа Шэтын областьһоо [illegible] һурагшад ерэбэ. Тиихэдэ Яруунын районой Нарһатын, Хэжэнгын районой Чисаанын, бусад һургуулинуудай һурагшад Новоселенгинск, Тарбагатай тосхоной Партизануудай алдар солын музейдэ хүрэхэ, хотын кино, театрнуудта орожо, концерт наада, шэнэ кинокартинануудые хужарлан хараха болоно.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

БЭРХЭШҮҮЛ ТОДОРБО

Һаяхан Хэблэлэй байшангай актова зал соо хүн зон олоороо сугларанхай байба. Залай нэгэ ханадань ханын газетэнүүд няалгатай. Тэдэ газетэнүүдые һонирхожо, уншажа байһан хүнүүд илангаяа олон.

Ушар юуб гэхэдэ, эндэ Буряадай аптекэнүүдэй управлени «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн конкурс-харалга фармацевтнүүдэй хоорондо үнгэргэжэ байба бшуу.

Аптекэнүүдэй управленинүүдэй хүдэлмэришэд Бэлла Иннокентьевна Дадуева Наталья Гавриловна Орлова хоёр уданшьегүй сценэ дээрэ гаража, конкурс-харалгада хабаадагшадые уриба. Тус конкурсдо хабаадагшад — Улаан-Үдэ хотын аптекэнүүдэй, мүн республикын районуудһаа ерэһэн фармацевтнүүд зэргэлэн зогсобо. Тэдэнэр нэгэ нэгээрээ, ээлжээлэн урагшаа алхалжа, харахаяа ерэһэн хүнүүдтэ, конкурсдо хабаадагшадта зорюулһан шүлэгүүдээ тоб гэмэ тодоор уншана.

«Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн конкурсдо хабаадагшад уданшьегүй билетүүдые абажа, хэдэ хэдэн орёо асуудалнуудта харюусаха ёһотой болобо. Тэдэнэр билетүүдэй асуудалнуудта харюусахадаа, теоретическэ хэр бэлэдхэлтэй байһанаа, аптекэдэ ерэһэн хүнүүдые хэр зэргэ һайнаар хангажа шадаха мэргэжэл шадабаряа сум хаэуулха уялгатай байгаа.

7 хүнһөө бүридэһэн жюрин гэшүүд конкурсдо хабаадагшадай харюунуудые анхаралтайгаар шагнажа, эсэсэй сэгнэлтэнүүдые үгэхэ тэмдэгүүдые дэбтэрнүүд соогоо бэшэнэ.

...Конкурс-харалгашье дүүрэжэ, дүн гаргагдаба. Эдэ дүнгүүдэй ёһоор, Улаан-Үдын 84-дэхи аптекын провизор Е. В. Суворова нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Прибайкалиин районой Турунтаево тосхоной 17-дохи аптекын провизор В. Н. Зубакина хоёрдохи, Захааминай районой 42-дохи аптекын фармацевт В. В. Григорьева гурбадахи һуурида гараба. Тэдэнэртэ «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн дипломууд, мүнгэн шангууд барюулагдаа. Зүгөөр конкурс-харалгада хабаадагшадта дурасхаалай бэлэгүүд барюулагдаһан байна.

О. ЛОГИНА,
«Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн конкурс-харалгын жюрин түрүүлэгшэ.

Гарай бэлэгүүдэй заводой керамическа цехтэ үндэр бүтээсэтэ ажалаараа мэдээжэ болоһон ажалай түрүүшүүл олон юм. Тэдэнэй нэгэн Светлана Содномовна Цыренова болоно. Коммунистка С. С. Цыренова үдэр, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг, шэнээр ерэһэн залуушуулые өөрынгөө баян дүршэлдэ һургадаг юм. Түрүүшүүлэй уран гараар бүтээгдэһэн элдэб янзын, гоё һайхан зүйлнүүдые хүн зон дуратайгаар худалдан абадаг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. С. Цыренова.

В. ПЛУТТЫН фото.

УРАН ЗУРААШЫН ДУРАСХААЛДА

Ородой суута уран зурааша, аяншалагша, эрдэмтэ Николай Константинович Рерихэй 110 жэлэй, мүн тэрэнэй хүбүүн Святослав Николаевич Рерихэй түрэһөөр 80 жэлэй ой һаяхан манай орондо, Энэдхэгтэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр тэмдэглэгдээ һэн.

Үнгэрһэн намар Москвада Зүүн зүгэй арадуудай искусствын музейдэ эсэгэ хүбүүн хоёрой ойн баярай выставкэ эмхидхэгдэһэн байна. Тиихэдэ хариин оронуудай арадуудтай хани барисаанай байшанда Бүхэсоюзна рериховскэ научна конференци болоо һэн. Новосибирскдэ «Рериховскэ уншалганууд», Ленинградска областиин Извара һууринда нээгдэһэн Н. К. Рерихэй мемориальна музейдэ, Алтайн хизаарай Верхний Уймон тосхондо, мүн бусадшье нютагуудта ойн баярай суглаанууд үнгэргэгдөө., Москвада, Политехническэ музейдэ Рерихүүдэй гэр бүлэнэртэ зорюулагдаһан үдэшэ дээрэ Арадуудай Хани барисаанай орденоор шагнагдаһан С. Н. Рерих һайшаалай дулаан үгэ хэлээ һэн.

Улаан-Үдэ хотодо П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо «Рерих ба мүнөө үеын поэзи» гэһэн үдэшэ үнгэргэгдөө һэн. Тэрээн дээрэ «Николай Рерихэй хаданууд» гэһэн шүлэгэй автор, залуу поэтесса Людмила Олзоева дэлгэрэнгы үгэ хэлээ юм.

Н. К. Рерихэй ажал ябуулга Буряад оронтой холбоотой байгаа. Ушарынь хадаа 1926 оной сентябриин 9-дэ Рерихтэн Түбэй Азяар аяншалха үедөө Улаан-Үдэ хотоһоо Хяагтаар гаража Монгол, Түгэд, Энэдхэг оронууд руу зорижо ошоһон байгаа. Улаан-Баатар хотодо Н. К. Рерих буряад уран зурагай үндэһэ һуури табилсагша Ц. С. Сампиловтай уулзажа танилсаһан, нүхэсэһэн, мүн тэрэнэй портрет зураһан байгаа.

Н. К. Рерих буряад эрдэмтэд Ц. Жамцарано болон бусад тухай статья бэшэһэн юм. Гадна эрдэмтын бэшэһэн «Алтай ба Гималайнууд» гэһэн ном соонь буряадууд тухай дурдагдаһан байдаг.

Улаан-Үдэ хотодо С. Н. Рерихэй зүбшөөлөөр Рерихтэнэй зурагуудай выставкэ эмхидхэгдэһэн юм. 1982 оной сентябрь һарада Улаан-Үдэдэ Рерихэй уншалганууд үнгэргэгдөө һэн. Тэрэ хадаа Зүүн зүгые шэнжэлэгшэ совет мэдээжэ эрдэмтэ Ю. Н. Рерихэй 80 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа. Тэрэнэй хүдэлмэридэ амжалта хүсэһэн Девика Рани-Рерихэй телеграмма Энэдхэг оронһоо Улаан-Үдэдэ ерээ бэлэй.

А. СОДНОМОВ.

ҺАЙШААЛТАЙ

Дэдэ-Тайлсын һүнэй фермын коллектив энэ жэлэйнгээ түсэбые үндэр әмжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө 600 түхэригэй шанда хүртэһэн юм. Һаалишад энэ шангаа Эб найрамдалай жасада эльгээбэ. Даажа абаһан түсэб, уялгануудаа болзор соонь дүүргэдэг энэ фермын һаалишад ажал хүдэлмэридөө ехэ харюусалгатайгаар хандадаг. Уласхоорондын мүнөө үеын шахардуу байдалтай ходо танилсажа байдаг. Эб найрамдалай жасада һаалишадай хубитаяа оруулжа байһаниинь һайшаалтай.

Ю. БАЗАРЖАПОВ.
Хориин район.

ХЭН, ХААНА ОШОХОВ?

✦ Зүүн-Сибириин технологическа институдай спортын зал соо хүнгэн атлетикээр Шэнэ жэлэй шанда хүртэхын түлөө һонирхолтой мүрысөөн үдэрэй 10 часһаа эхилхэ юм.

✦ «Труд» бүлгэмэй спортын зал соо РСФСР-эй габьяата тренер А. А. Атархановай дурасхаалда зорюулагдаһан боксоор мүрысөөн үнгэргэгдэнэ. Хэдэн үдэрэй турша үргэлжэлхэ энэ наадан үдэрэй 10 часһаа эхилхэ.

✦ Аршаан тосхон шадар мүнөөдэр үдэрэй 12 часһаа биатлоноор, слалом зүргэ гаталалгаар мүрысөөнүүд болохо юм. Эдэ мүрысөөнүүдтэ хотын спортын бүлгэмүүд, клубуудай, институдууд болон техникумүүд, училищинуудай командანууд хабаадаха.

✦ «Труд», «Локомотив» бүлгэмүүдэй, технологическа институдай, нарин сэмбын, модо болбосоруулгын-мебельнэ, мяха-консервын комбинадуудай спортын залнууд соо баскетболоор городой түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданууд үргэлжэлүүлэгдэхэ. Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан эдэ мүрысөөнүүдтэ спортын республикын бүхы коллективүүд хабаадалсана.

✦ Һурагшадай үбэлэй амаралтын үедэ хоккейгээр «Алтан шайбын» шанда хүртэхын түлөө нааданууд хотын стадионууд дээрэ үдэрэй 12 часһаа эхилхэ.

✦ Аяншалга болон экскурсиин Улаан-Үдын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд һурагшадай үбэлэй амаралтын үедэ Новоселенгинск, Тарбагатай тосхоной Партизануудай алдар солын музей, загаһа үсхэбэрилдэг Большереченскын заводоор аяншалхыень һурагшадые абаашаха юм. Энэ аяншалгада Шэтын областьһоо, Яруунын, Загарайн, Хориин, Сэлэнгын районуудһаа ерэһэн һурагшад хабаадалсаха.

АНГУУШАДТА ШАНГУУД

Байгша оной октябрь һарын байдалаар республикадамнай 198 шоно хюдагдаа. Энэмнай, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, 59 шоноор үсөөн болоно.

Буряад ороной газар дайдада шоно хюдаха талаар конкурсын дүнгүүд согсологдобо. 150 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шанда Г. И. Парфенов (Баунтын район) хүртэбэ. Тэрэ 24 шоно, тэрэ тоодо 11 эмэ шоно хюдаһан байна. Тус тустаа 9 эрэ, 9 эмэ шоно һалгаһан Яруунын районой мэргэн ангуушад И. Г. Серебряков, С. З. Ланцев гэгшэд 120 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэбэ. Тиихэдэ агнуури олзоборилгын ажахын управлениин ахалагша охотовед В. Т. Носков урмашуулгын шанда хүртөө. Тэрэ шоныг долоон гүлгэ бариһан байна.

Яруунын районой Гүүндэ нютагта ажаһуудаг республикымнай үнинэй ангуушан 74 наһатай Буда Базарович Цыренов 6 шоно, тэрэ тоодо 2 эмэ шоно хюдаа.

С. БУДАЕВ,
Улаан-Үдын районой госохотнадзорой охотовед.

ХОЁР ЖЭЛ НААДААД...

Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадай хүдэлмэришэн Мария Михайловна Калинина «Спортлотогой» лотерей наадаанда нэгэшье тираж алдангүй хабаадалсадаг юм.

«36-һаа 5-ыень тааха» спортлотогоор наадахадаа, тираж бүхэндэ нэгэ билет абажа, нэгэ адли гуримаар тоонуудыень зурадаг байгаа. Хоёрдохи жэлээ нэгэл гуримаар наадажа байһан М. М. Калинина 46-дахи тиражда нэгэшье тоо һэлгэнгүй, хуушан заншалаараа наадаба. 46-дахи тиражай шүүбэриин тоонуудай эли болоходо, табан тоо бултадаа таараҗа тудаба. Тиигэжэ М. М. Калинина 5.993 түхэриг шүүжэрхибэ гээшэ. Аза талаанай бэшэ, үсэд нэтэрүүгээр наадаһанай ашаар олохон хүнүүд ехэ шүүбэринүүдтэ хүртэнэ бшуу.

А. ИЛЬИНА,
«Спортлотогой» Буряадай республиканска управлениин хүдэлмэрилэгшэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй Центральна Комитедтэ. Һунгалтые угтуулан. «Эрхимүүдэй эрхимүүд дэбжүүлэгдэнэ» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Нютагай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Түгэсхэлэй жэлдэ габшагайгаар ажаллаха» — П. Лазаревай статья. Шиидхэгдэхэ асуудалнууд ба һанамжанууд. «Ой модоной баялигууд манай — бидэнэр тэдэниие гамнаха ёһотойбди» — Н. Шелковниковой статья. «Һургаал абажа шадаагүй» — В. Медведевэй статья. Һунгалтые угтуулан. «Хүнүүдтэй баяртайгаар уулзадагби» — Н. Коневагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: Шэмээшэгүүдэй арадай хоорой концерт тухай. «Түрэл нютагайм дуунууд» — Ф. Болоневой статья. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Илалтын 40 жэлэй ойдо. «Ара тала ба фронт» — К. Поповой статья. Эб найрамдалай жасада. «Ветерануудай хубита» — А. Сурмачай мэдээсэл. «БАМ — зүрхэ сэдьхэлэй харгы» — В. Озеровой статья. Сагай уларил. Телевидениин долоон хоногой программа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Декабриин 30-һаа январиин 6 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Баримтата фильм. 10.40 — «Будильник». 11.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.10 — «Газар ба хүнүүд». Уран һайханай выставкэһээ репортаж. 12.45 — «Малахит» — телефильм. 12.55 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.25 — «Москва» — кино-шэнжэлэл. 13.35 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.35 — Хүүгэдэй коллективүүдэй концерт. 15.05 — «Великий самоед» — уран һайханай фильм. 16.35 — Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. 18.05 — Мультфильмнүүд. 18.25 — Махмуд Эсамбаевай театр. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.00 — «Дуун-84». Түгэсхэлэй концерт. 22.00 — «Время». 22.35 — Түгэсхэлэй концертын үргэлжэлэл. 23.35 — Шэнэ һонин. 23.45 — «Формула любви» — уран һайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты. 9.15 — Совет дуунай концерт. 9.30 — А. Платонов. «На заре туманной юности». 10.30 — «Новый, старый дом» — телефильм. 11.00 — Е. Догиин зохёолнуудай концерт. 11.50 — «Сибири вечная краса» — телефильм. 12.00 — «Два друга» — үхибүүдтэ фильм. 13.10 — «Ан амитадай аймагта». 14.10 — Эстрадна инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 14.25 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 14.55 — Гайхамшагта гүйсэдхэгшэд — Ленинскэ шан[...] лауреадууд. Е. Образцо[...] 16.20 — Мультфильмнүү[...] 17.00 — Телефильм. 17.20 «Нежность к ревущему з[...]рю» — уран һайханай филь[...] (3-дахи сери). 18.25 — «Эб н[...]рамдал ба залуушуул». 19.0[...] Дмитрий Кабалевский. Тү[...]һөөр 80 жэлэйнь ойдо. 19[...] — Санын спортоор уласх[...]рондын мүрысөөн. Трампл[...]һаа һурэлгэ. ГДР-һээ д[...]жуулагдаха. 20.20 — Шэнэ ж[...] руу аяншалга. 21.00 — «Ам[...]лан нойрсогты, багашуул». 21.15 — Бүмбэгэтэй хоккейг[...] СССР-эй чемпионат. «Динам[...]» (Москва), — «Зоркий». 22.0[...] «Время». 22.35 — «Семья, [...] семья». — уран һайхан[...] фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 31.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Уран һайханай коллективүүдэй бүхэсоюзна харалга. 10.15 — «АБВГДейка». 10.45 — Ном уншаха дуратайшуулай анхаралда. 11.30 — «Һанана гүш, нүхэр». 12.30 — «Хүн. Газар дэлхэй. Юртэмсэ». 13.15 — «Кубын аялга дуунууд». 13.40 — «Ожидание чуда» — үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 15.05 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.35 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 16.35 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». 17.10 — «Два гусара» — уран һайханай фильм. 19.20 — «Хани барисаан—84» гэжэ уласхоорондын мүрысөөнэй дүнгүүд. 20.20 — Эстрадна программа. 22.00 — «Время». 22.35 — Циркын арена. 23.40 — «Шог зугаатайгаар, томоотойгоор». Киноконцерт.

Улаан-Үдэ. 23.50 — «Шэнэ жэлээр, нүхэдүүд!».

Москва. 00.05 — Киноконцертын үргэлжэлэл. 00.40 — «Страна моя» — баримтата фильм. 00.50 — «Шэнэ жэлээр, нүхэдүүд!». Совет арадта амаршалга. 01.00 — «Шэнэ жэлэй галхан». 04.00 — «Хатар, хатар, хатар». 04.20 — Гадаадын эстрадын артистнуудай концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Элүүр энхэ байха гээ һаа». 9.30 — «Ород хэлэн». 10.00 — Ритмическэ гимнастика. 10.30 — «Своей судьбой гордимся мы» — фильм. 10.50 — «Онтохондо айлшаар». «Беляночка и розочка». 12.25 — Эстрадна программа. 12.55 — «Кино харагшадай анхаралда». 13.40 — «И простые песни Коми» — фильм. 13.50 — Н. В. Гоголиин түрэһөөр 175 жэлэй ойдо зорюулагдаһан артистнууд-уншагшадай Бүхэроссин конкурсын лауреадуудай концерт. 15.00 — Санын спортоор уласхоорондын мүрысөөн. 15 километртэ урилдалга. ГД[Р]-һээ дамжуулагдаха. 15.2[...] Баримтата фильмүүд. 15.5[...] «Хүгжэм театрта, кинодо [...] телевидениидэ». 17.50 — «К[...]навал» — шэнэ жэлэй конце[...] 18.20 — Уласхоорондын ш[...]жэлэл. 19.20 — Концерт. 20[...] — Мультфильмнүүд. 20.45 Уласхоорондын шэнжэл[...] 21.00 — «Амгалан нойрсог[...] багашуул». 21.15 — Уран [...] хёолой концерт. 22.00 — «В[ре]мя». 22.35 — «Личная жи[знь] деда Мороза». 23.55 — И. Шт[...]усай хүгжэм. 00.40 — «Ст[ра]на моя» — баримтата филь[м]. 00.50 — «Шэнэ жэлээр, нү[хэ]дүүд!». Совет арадта ам[ар]шалга.

ЯНВАРИИН 1., ВТОРНИК
ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ҺАЙНДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты». 9.55 — Совет поэдүүдэй шүлэгүүдээр поэтическэ найруулга. 10.25 — Мультфильмнүүд. 10.50 — «Если хочешь мир увидеть» — телефильм. 11.15 — «Белый сон» — фильм-концерт. 11.55 — Телефильм. 12.45 — Эдир дуушадай концерт. 13.45 — «Сказки старого волшебника» — уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 16.00 — Кубын Национальна һайндэртэ — Сүлөөлэлгын үдэртэ. Кубын телевидениин программа. 17.15 — Совет газар дээрэ уулзалга. 17.35 — Мультфильм. 17.45 — «Серебряное ревю» — уран һайханай фильм. 18.50 — Шог зугаанай «Ералаш» журналай хуудаһануудаар. 19.30 — «Веселая вдова» — хүгжэмтэ фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 22.00 — «Время». 22.35 — Останкинадахи концертын студида энэдэ наадаанай үдэшэ. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». 9.20 — «Хойто зүгэй ородуудай дуунууд». 9.50 — Мультфильмнүүд. 10.20 — «Үбэлэй этюд». 10.30 — Түбэй телевидениин болон Бүхэсоюзна радиогой эстрадно-симфоническа оркестрэй концерт. 11.00 — «О ты, последняя любовь» — фильм-концерт. 11.45 — Мультфильм. 12.25 — «Учитель» — уран һайханай фильм (Куба). 13.50 — «Старое танго» — хүгжэмтэ фильм. 14.50 — Залуушуулай дунда хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Канадын ба Финляндиин суглуулагдамал командანууд. 15.30 — «Мэнго» — это звезда» — фильм-конце[рт]. 16.05 — «Оссоль» — уран һ[ай]ханай фильм. 17.10 — Бар[им]тата фильм. 17.30 — Ма[най] корреспондентнүүд хөөр[энэ]. Шэнэ жэлэй шэнжэлэл. 1[...] — «Я помню чудное мг[но]венье» — фильм-конце[рт]. 19.05 — «Волшебная кало[ша] или рассказ о том, как д[...] пришли в театр» — ГАЦТК-[...] фильм-концерт. 20.10 — [те]лефильм. 21.00 — «Амга[лан] нойрсогты, багашуул». 21.2[...] Социалис оронуудай фи[льм]үүд. 22.00 — «Время». 2[...] — И. Ильинский. «Эдэ он[...] ондоо шарайнууд».

СРЕДА, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — «Шадамар гарнууд». 10.25 — «Нарком стали» телефильм. 11.00 — «Серебряное ревю» — уран һайханай фильм. 12.10 — Мультфильм. 13.10 — Шэнэ һонин. (13.15 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Телефильмнүүд. 16.25 — Ажал хэхэ эрхэ тухай. 17.00 — «Жизнь и приключения четырех друзей» — үхибүүдтэ 4 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 17.35 — Баримтата фильм. 17.55 — «Хүхюун стартнууд».

Улаан-Үдэ. 18.40 — Буряадай искусствын мастернуудай концерт. 19.30 — Шэнэ һонин.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Мультфильм. 20.15 — Һунгалтые угтуулан». 20.30 — «Незваный друг» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Электрощит» заводто болоһон үдэшэ. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — «Академик Трофимук» — телефильм. 9.50 — «Семья как семья» — уран һайханай фильм. 11.00 — «Будильник». 11.30 — К. Дебюсси. «Иберия». 11.55 — «Эжын һургуули». 12.25 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 13.25 — «Шесть медведей и клоун Цибулка». — уран һайханай фильм. (ЧССР). 14.40 — Немец хэлэн. 15.10 — Мультфильм. 15.30 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай». 16.15 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.15 — Сон[ирхолтой] холнууд. 18.25 — «Таанад[ай] агитаторнууд болон полит[ин]форматорнууд».

Москва. 18.40 — М. М[ат]совскиин шүлэгүүд дээрэ н[ай]руулагдаһан В. Баснерай д[уу]нууд. 19.30 — Баримтата фил[ьм]. 21.00 — «Амгалан нойрсог[ты], багашуул». 21.15 — Залууш[уу]лай командանуудай дунда х[ок]кейгээр дэлхэйн чемпио[нат]. Финляндиин ба СССР-эй [суг]луулагдамал командану[уд]. 22.00 — «Время». 22.35 — «Большая семья» — у[ран] һайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 10.10 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.10 — «Незванный друг» — уран һайханай фильм. 12.40 — Мультфильм. 13.20 — Шэнэ һонин. (13.25 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Белорусси тухай телефильмнүүд. 16.25 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай». 17.15 — «Жизнь и приключения четырех друзей» — үхибүүдтэ 4 серитэй уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Лев Толстой» гэжэ фильм тухай үгэ. 18.25 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар).

Москва. 18.45 — Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет.

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 19.35 — «Захарай таряалан» — киноочерк.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Искусствын «Ородой үбэл» фестивалиин концерт. 20.55 — «Свеаборг» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00 — «Время». 22.35 — «Баримтата экран». 23.35 — Духовой оркестр наадана. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Шатараар дэлхэйн чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — «Про Клаву Иванову» — уран һайханай фильм. 11.10 — «Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». 11.40 — Концерт. 12.40 — «Тайна тайн» — телефильм. 13.10 — «Манай саад». 13.40 — Мультфильм. 14.20 — Испан хэлэн. 14.50 — «Идеальный муж» — уран һайханай фильм. 16.20 — Шэнэ һонин. 18.15 — Шатарай һургуули.

Улаан-Үдэ. 18.45 — Бур[яа]дай АССР-эй Гостелерадио[гой] арадай инструментнүүдэй [ор]кестр А. Андреевэй инст[ру]ментальна зохёолнуудые [гүй]сэдхэхэ.

Москва. 19.15 — «Хүх[ю]нотонууд». 19.30 — Бари[мта]та фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Сон[ир]холнууд. 19.55 — «Ажал [...]рэг хүнһөө дулдыдадаг». 2[0...] — Мультфильм. 21.00 — «[Амг]алан нойрсогты, багашу[ул]». 21.15 — «Хани харилса[а]» — тележурнал. 22.00 — «В[ре]мя». 22.35 — «Интермеццо» уран һайханай фильм. (СШ[А]).

ПЯТНИЦА, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Хүхюун стартнууд». 10.40 — «Урдаһай аялга һайхан дуунууд». 11.25 — «Свеаборг» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 12.30 — Мультфильм. 13.10 — Шэнэ һонин. (13.15 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.15 — И. Брамс. «Венгер хатарнууд». 16.40 — «Жизнь и приключения четырех друзей» — үхибүүдтэ 4 серитэй уран һайханай фильм. 17.10 — «Ород хэлэн».

Улаан-Үдэ. 17.40 — «Мосфильмын 60 жэл» — баримтата фильм. 18.00 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 18.15 — Дуунай кинофестиваль. Түнхэнэй район. 19.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Буряад хэлэнэй хэшээл.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Гремячинск тосхоной соёлой байшангай дуунай «Байкальские напевы» ансамблиин концерт.

Москва. 20.40 — «Свеаборг» — уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 22.00 — «Время». 22.35 — «Волшебная белая ночь» — фильм-концерт. Аль Бано ба Ромина Пауэр хабаадаха. (Итали). 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Шатарай чемпионадһаа мэдээсэл.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — «Большая семья» — уран һайханай фильм. 11.00 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай». 11.45 — Фильм-концерт. 12.20 — «Шатарай һургуули». 12.50 — Хатарай «Лявониха» ансамблиин концерт. 13.05 — «Звездочка и куланенок» — үхибүүдтэ фильм. 13.50 — Англи хэлэн. 14.20 — «Дохёогоо үгыт, горнистнууд». 14.50 — Мультфильмнүүд. 15.20 — Денис Васильевич Давыдовай зохёол бүтээлнүүд. 16.25 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.30 — Телефильм. 17.00 — «Экран» гэжэ теле-суглуулбари. 17.30 — Бүхэсоюзна сатирическэ «[Фи]тиль» киножурнал.

Москва. 17.40 — Му[льт]фильм. 17.50 — «Энэ га[йх]маар дэлхэй». 19.10 — «[Ма]най корреспондент мэдэ[эсэ]нэ...» — телеочерк. 19.30 «Сибири вечная краса» — [те]лефильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Хам[...] анхарал оролдолгоо» — ки[но]очерк.

Москва. 20.00 — Мультфи[льм]. 20.10 — 1984 оной нау[...] нээлтэнүүд.

Улаан-Үдэ. 20.40 — «Т[...]» фильм.

Москва. 21.00 — «Амг[алан] нойрсогты, багашуул». 21.[15] Фильм-концерт. 22.00 — «В[ре]мя». 22.35 — «Евдокия» — у[ран] һайханай фильм.

СУББОТО, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 10.10 — «Харгын аюулгүй байдалые сахиха». 10.40 — СССР-эй хүгжэмтэ фольклор. 11.00 — «Свеаборг» — уран һайханай фильм 2-дохи сери. 12.00 — Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг. 12.45 — «Гэр бүлэ ба һургуули». 13.15 — СССР-эй уран зурааша Н. Ромадин тухай. 13.50 — Дуунай бүхэсоюзна конкурс Эрхүүһээ дамжуулагдаха. 14.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.05 — «Чеховтэ аяншалга» гэһэн циклһээ. 16.20 — «Нүхэдэй шарай». 17.05 — «Таинственный старик» — үхибүүдтэ фильм. 18.15 — Телефильм. 18.35 — Мелодии Земгеле» — фильм-концерт. 18.55 — Мультфильмнүүд. 19.25 — Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 19.55 — «Ан амитадай аймагта». 20.55 — «Зерно риса» — зүжэг. 22.00 — «Время». 22.30 — Зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.40 — Шэнэ һонин. 23.50 — Шатарай чемпионадһаа мэдээсэл.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Элүүр энхэ байха гээ һаа». 9.25 — «Как написать книгу» — телефильм. 10.00 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 10.30 — «Манай саад». 11.00 — Баримтата фильм. 11.20 — Казахай ССР-эй телевидениин программа. 12.20 — «Оперно сценын уран бэлигтэн». Н. А. Обухова. 13.00 — «Пеппи-длинный чулок» — үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 15.10 — Залуушуулай телевизионно программанууд болон фильмүүдэй бүхэсоюзна VI фестивалиин лауреадууд. 15.45 — Мультфильм. 16.30 — «Встреча с музыкой И. Дунаевского» — фильм-концерт.

Улаан-Үдэ. 17.25 — О[...]брятануудта «Одохон». 17.[...] Буряад хэлэнэй хэшээл. 18.[...] Студентнүүд тухай дамжу[улга].

Москва. 18.40 — Телефи[льм]. 19.00 — М. Равель. «Валь[с]» хореографическа поэмэ. 1[...] — «Кино харагшадай а[нха]ралда». 20.00 — РСФС[Р]-эй арадай артист Горохове[...] дуулаха. 20.45 — Уласхоо[рон]дын шэнжэлэл. 21.00 — «[Амг]алан нойрсогты, багашу[ул]». 21.15 — Ф. Мендельсон. «Ит[али]ян симфони». 22.00 — «[Вре]мя». 22.35 — «Не бойся, [я с] тобой» — уран һайханай фи[льм]. 1-дэхи, 2-дохи сери.

ВОСКРЕСЕНИ, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты». 9.55 — Телефильм. 10.15 — «Спортлотогой» 1-дэхи тираж. 10.25 — «Будильник». 10.55 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.55 — «Элүүр энхэ байха». 12.40 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.10 — Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 14.10 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.40 — «Дороже жемчуга и злата» — фильм-зүжэг. 16.25 — «Аяншалагшадай клуб». 17.25 — «Хүгжэм театрта, кинодо ба телевидениидэ» гэһэн циклһээ. 18.00 — Футболой шэнжэлэл. 18.45 — «БАМ — [illegible]». 19.50 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 20.35 — «Корпус генерала Шубникова» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — Искусствын «Ородой үбэл» — фестивалиин [illegible] концерт. Кремлиин Съездүүдэй ордонһоо дамжуулагдаха. 23.50 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». 9.15 — «Зураг [illegible]» — наран. 9.30 — «Ород хэлэн». 10.00 — Ритмическэ гимнастика. 10.30 — Телефильм. 11.00 — П. И. Чайковский, 5-дахи номерой симфони. [illegible] 12.10 — Белоруссиин ССР-эй [illegible] арадай хоорой концерт. [illegible] Баскетболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Строитель». 13.20 — К. И. Чуковский. [illegible] Баскетболоор СССР-эй чемпионат. «Жальгирис» — СКА (Киев). 14.40 — Б. Мокроусовой дуунуд. 15.20 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 16.20 — «Вариант Омега» — 5 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 17.30 «Хүн — газарай эзэн». [illegible] концерт. 19.00 — [illegible] 19.45 — «Манай хореографическа [illegible]». 20.15 — Гайхамшагта совет [illegible] Ленинскэ шагналай [illegible] С. С. Прокофьева. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.15 — [illegible] артистка И. Богачева. 22.00 — «Время». 22.35 — «Петербургская [illegible]» — уран һайханай фильм.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕ[В]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-28, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-04726. Заказ № 300. Индекс 04649.